

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม  
ในจังหวัดสกลนคร

The Roles of Tambon Administrative Organization in  
Sakonnakhon Province on Cultural Conservation

ว่าที่พันตรี ประภาส สะท้อนอิทธิฤทธิ์

และ

ว่าที่ร้อยโท อุดมภูเบศร์ จุ่มพลกล้า

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก  
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ  
กระทรวงวัฒนธรรม  
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๘

ก.

### ประกาศคุณูปการ

การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลงได้เพราะความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พิชญ์ สมพงษ์ อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง นายอุทัย พลพวง วัฒนธรรมจังหวัด สกลนคร นายวิรัช นุษยกุล ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร นายเสงี่ยม เดชธิตา ศึกษาพิเศษ ๘ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑ (นักวิจัยแห่งชาติ) ที่กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นพิเศษตลอดมา ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณบุคลากรในองค์การบริหารตำบลทุกตำบลในจังหวัดสกลนคร และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง นายปริญญา คำเมือง นายสุรศักดิ์ รักษาภักดี นายกิตติศักดิ์ อำนวยการ และนายวิชัย บริบาล ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน อำนวยความสะดวก และให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี คุณค่าและประโยชน์ที่พึงจะมีจากการวิจัยฉบับนี้ ขอน้อมเป็นเครื่องสักการะ บูชา แต่ บิดา มารดา บุรพจารย์ที่มีพระคุณทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และขอให้เป็น อานิสงส์คลบบันดาลให้ผู้มีพระคุณทุกท่าน มีความสุขความเจริญตลอดไป

ว่าที่พันตรี ประภาส สะท้านอิทธิฤทธิ์

และ

ว่าที่ร้อยโท อุดมภูเบศวร์ จุมพลหล้า



ก.

๓.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด

๓.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือ จากนักการเมืองกับการอนุรักษ์ วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเชื่อว่าการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ จากนักการเมือง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด

๓.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือ จากพรรคการเมืองกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเชื่อว่าการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ จากพรรคการเมือง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด

๓.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือ จากองค์กรภาคประชาชนกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด

### **Abstract**

**Title :** The Roles of Tambon Administrative Organization in Sakonnakhon Province on Cultural Conservation

**Researcher Team :** Acting Major Praphat Sathan-itthirit and  
Acting Lieutenant Udomphoobet Choomponla

This research aimed to study the relation of social factor, economic factor, and political factor on the roles of Tambol administrative organizations (TAO) and the cultural conservation in Sakonnakhon Province

The samples of population were 123 chiefs of TAO and 369 TAOs staffs. They were selected by the mean of purposive random sampling.

The instrument used for data collection was interviewing form.

The result of the study revealed that

1. The relation between social factor and the role of TAO on the cultural conservation in Sakonnakhon Province, in general was at moderate level, The age and education factors were highly relation at 0.05 level of significance, which accepted the hypothesis.

2. The relation between economic factor, and the role of TAO on the cultural conservation in Sakonnakhon Province, in general was at moderate level. The income and financial status of TAO were highly relation at 0.05 level of significance, which accepted the hypothesis.

3. The relation between the political factor, and the role of TAO on the cultural conservation in Sakonnakhon Province, in general was at moderate level. The governmental sectors, politicians, political parties and people organizations supporting were as follows:-

## ๑.

3.1 The relation between the governmental sectors supporting and the cultural conservation in Sakonnakhon Province, was highly relation at 0.05 level of significance that meant the hypothesis was accepted.

3.2 The politicians supporting and the cultural conservation in Sakonnakhon Province, had no relation at 0.05 level of significance which the hypothesis was rejected.

3.3 The political parties supporting, and the cultural conservation in Sakonnakhon Province, had no relation at 0.05 level of significance which the hypothesis was rejected.

3.4 The relation between the people organizations supporting and the cultural conservation in Sakonnakhon Province, had highly relation at 0.05 level of significance that hypothesis was accepted.

ฉ.

สารบัญ

บทที่	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ก.
บทคัดย่อ.....	ข.
สารบัญ .....	ฉ.
บัญชีตาราง .....	ฉ.
๑ บทนำ .....	๑
ภูมิหลัง .....	๑
กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	๕
วัตถุประสงค์ .....	๖
สมมุติฐาน .....	๖
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	๖
ขอบเขตของการวิจัย .....	๗
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	๗
ตัวแปรที่ศึกษา .....	๗
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	๗
๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	๑๐
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์	
วัฒนธรรม .....	๑๑
ความหมายและลักษณะทั่วไปของวัฒนธรรม .....	๑๑
สภาพปัจจุบันทางวัฒนธรรม .....	๑๒
เครือข่ายวัฒนธรรม .....	๑๕
นโยบายทางวัฒนธรรม .....	๑๗
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น .....	๑๘
ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ	
องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ .....	๒๓

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความสำคัญและหลักของการอนุรักษ์วัฒนธรรม .....	๒๓
ประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง .....	๒๕
ฮีตสิบสองและคองสิบสี่ .....	๓๐
ประวัติย่อการแห่ดาวคริสตมาสในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร .....	๓๓
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	๓๔
งานวิจัยในประเทศ .....	๓๔
๓ วิธีดำเนินการวิจัย .....	๔๕
กลุ่มประชากร .....	๔๕
กลุ่มตัวอย่าง .....	๔๕
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล .....	๔๕
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล .....	๔๖
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	๔๗
การจัดกระทำกับข้อมูล .....	๔๗
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	๔๘
๔ ผลการวิจัย .....	๔๕
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	๔๕
๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ .....	๘๘
สรุปผลการวิจัย .....	๘๘
อภิปรายผล .....	๘๙
ข้อเสนอแนะ .....	๙๑

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม .....	๕๓
ภาคผนวก .....	๕๘
ภาคผนวก ก ประวัติจังหวัดสกลนคร .....	๕๕
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	๑๐๖
ประวัติย่อของคณะผู้วิจัย .....	๑๑๔

ณ.

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
๑	จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ..... ๔๕
๒	จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ ..... ๕๐
๓	จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตาม ระดับการศึกษา ..... ๕๑
๔	รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็กกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ..... ๕๒
๕	รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดกลางกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ..... ๕๓
๖	รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ..... ๕๔
๗	จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามฐานะ ทางเศรษฐกิจ ..... ๕๕
๘	จำนวนและร้อยละของการได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับ การอุดหนุนจากหน่วยงานราชการ ..... ๕๖
๙	จำนวนและร้อยละของการได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับ การอุดหนุนจากนักการเมือง ..... ๕๗
๑๐	จำนวนและร้อยละของการได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับ การอุดหนุนจากพรรคการเมือง ..... ๕๘
๑๑	จำนวนและร้อยละของการได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับ การอุดหนุนจากองค์กรภาคประชาชน ..... ๕๙
๑๒	จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามสาเหตุ แห่งความช่วยเหลือ ..... ๖๐
๑๓	จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามการตั้งอยู่ ในเขตพื้นที่ที่เป็นสถานที่ต่างๆ ..... ๖๑
๑๔	จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามนายก อบต. ที่มีความรู้ ความสามารถผ่านการเลือกตั้งจากประชาชน ..... ๖๒
๑๕	จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามนายก อบต. ที่ได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวกับการบริหาร อบต. .... ๖๓

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
๑๖ การปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล .....	๖๔
๑๗ ระดับการปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล .....	๗๔
๑๘ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม .....	๗๖
๑๙ ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม .....	๗๗
๒๐ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม (อบต. ขนาดเล็ก) .....	๗๘
๒๑ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม (อบต. ขนาดกลาง) .....	๗๙
๒๒ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม (อบต. ขนาดใหญ่) .....	๘๐
๒๓ ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม .....	๘๑
๒๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการกับการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม .....	๘๒
๒๕ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากนักการเมืองกับการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม .....	๘๓
๒๖ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองกับการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม .....	๘๔
๒๗ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชนกับการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม .....	๘๕

## บทที่ ๑

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

การอยู่ร่วมในสังคมมนุษย์นั้น จำเป็นต้องมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ เพื่อกำกับความประพฤติและการปฏิบัติตนของสมาชิกในสังคม ซึ่งการที่จะสามารถดำเนินการให้เกิดความสงบเรียบร้อย และอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในสังคมได้นั้น จำเป็นต้องกำหนดให้มีองค์การหรือสถาบันต่างๆ ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ต่างๆ องค์การหรือสถาบันสำคัญต่อความอยู่รอดของสังคมและประเทศชาติก็คือ รัฐบาล ซึ่งจะดำเนินการปกครองหรือบริหาร โดยแบ่งหน่วยงานออกเป็นองค์การย่อยๆ ลงไปอีกเป็นกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ในกรณีของเอกชนก็จะมีอุตสาหกรรมทั้งตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินกิจการต่างๆ ที่นอกเหนือไปจากกิจกรรมของรัฐบาล อาจจะเป็นในรูป บริษัท ห้างร้าน สมาคมต่างๆ การดำเนินงานขององค์การหรือสถาบันเหล่านี้ก็คือ การบริหารหรือการจัดการนั่นเอง องค์การและการบริหารจึงเปรียบเสมือนกลไกที่กำหนดหน้าที่ขององค์การหรือการบริหาร ตลอดจนแบบแผนความประพฤติของบุคคลในองค์การ รวมทั้งบทบาทของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่นั้น Robert K. Merton ได้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ หน้าที่อันเป็นวัตถุประสงค์โดยตรง คือ หน้าที่ที่มุ่งให้เกิดผลจากการกระทำในสังคมโดยอยู่ในกรอบของวัตถุประสงค์โดยตรง ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับตัวของระบบการบริหาร และหน้าที่แฝง (Latent function) ซึ่งหมายถึงหน้าที่ซึ่งก่อให้เกิดผลโดยมิได้ตั้งใจในสถานการณ์เดียวกัน (ไพบูลย์ ช่างเรียน, มปป. : ๘๘)

บุคคลต่างๆ ซึ่งอยู่ในองค์การไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ตาม ย่อมได้รับอิทธิพลอื่นๆ จากนอกองค์การ และนำมาเป็นผลในการตัดสินใจประพฤติปฏิบัติด้วยอิทธิพลเหล่านี้ถูกนำมาใช้โดยผู้ใช้อาจไม่รู้ตัวก็ได้ ทั้งนี้เพราะแต่ละคนเข้ามาอยู่ในองค์การ ย่อมจะต้องใช้ชีวิตอยู่นอกองค์การมาก่อน และถึงแม้ว่าเมื่อเข้ามาอยู่ในองค์การแล้วก็ตาม คนก็ยังใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่นอกองค์การ อิทธิพลที่บุคคลได้รับมาก่อนจากภายนอกองค์การนี้ก็คือ อิทธิพลของวัฒนธรรมนั่นเอง อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อการบริหารนี้จะมามาก แม้ว่าการตัดสินใจและการประพฤติปฏิบัติของบุคคลต้องอยู่ในกรอบของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือหลักการจัดการขององค์การก็ตาม ถ้าหากกฎระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้อยู่ขัดกับวัฒนธรรมของบุคคลนั้นแล้ว บุคคลนั้นก็มีความพยายามในการหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทำให้ระเบียบหรือ

หลักเกณฑ์เป็นอย่างหนึ่ง แต่การปฏิบัติเป็นอีกอย่างหนึ่งไป ดังจะพิจารณาได้จากสังคมได้นำเอาเทคนิคหรือหลักเกณฑ์ตลอดจนหลักการของต่างสังคมมาใช้ แต่ขัดกับหลักวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ จึงนำมาใช้ไม่ได้ผลต้องประสบกับความล้มเหลวในที่สุด (ไพบูลย์ ช่างเรียน, มปป. : ๖๕)

แนวความคิดพื้นฐานหรือปัญหาที่มีความสำคัญ เกี่ยวกับการบริหารงานวัฒนธรรมในปัจจุบันมีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการดำเนินงานวัฒนธรรมในระดับต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยส่วนกลางมีองค์กรเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวัฒนธรรม ได้แก่ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (กวช.) รับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวัฒนธรรมระดับชาติ คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมทำหน้าที่ในการบริหารงานกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนและประสานการดำเนินงานวัฒนธรรมทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างประเทศด้วย ซึ่งในการส่งเสริมและประสานการดำเนินงานกับเครือข่ายวัฒนธรรมนั้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของ “กลุ่มเครือข่ายสภาวัฒนธรรม” กองเอกชนสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีการแต่งตั้งให้กอง/ ส่วน/ ศูนย์ต่างๆ เป็นคณะผู้ประสานงานวัฒนธรรมประจำภาควัฒนธรรมอีกทางหนึ่งด้วย การบริหารงานวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาค มีองค์กรและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการดำเนินงานในระดับต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๔ : ๔๕)

การตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ นับเป็นก้าวแรกของภาคราชการในอันที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรชุมชนและเป็นไปตามกระแสการพัฒนาที่เป็นการวางรากฐานของระบบประชาธิปไตยให้มั่นคง การกระจายอำนาจสู่องค์กรระดับชุมชนเป็นแนวคิดที่ถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ซึ่งผู้นำชุมชนจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดชุมชนและปัญหา แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่งก่อตั้งและมีการดำเนินงานในช่วงสั้นๆ แต่การที่มีการริเริ่มดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในระดับพื้นที่แล้วนับเป็นจุดเริ่มต้นที่น่าสนใจ (อรพินทร์ สพโชคชัย, ๒๕๓๕) ในอนาคตอันใกล้เมื่อประเทศไทยมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อย่างทั่วถึง ชุมชนจะมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น การศึกษาจะไม่มีแต่ในรั้วโรงเรียนอีกต่อไป ชุมชนสามารถจัดการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมซึ่งนับเป็นบทบาทอันสำคัญยิ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อความมั่นคงของประเทศ

วัฒนธรรมเป็นวิถีทางการดำเนินชีวิตที่คนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดถือปฏิบัติ วัฒนธรรมจึงประกอบไปด้วยนิสัยหรือความเคยชิน ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี วิธีประพฤติปฏิบัติ ความเชื่อ ค่านิยม รวมทั้งภาษาและวัตถุสิ่งของต่างๆ วัฒนธรรมของสังคมจะซึมซาบเข้าไปในบุคคล นับตั้งแต่คลอดจากครรภ์มารดาจนกระทั่งตายไปจากสังคม วัฒนธรรมทำให้คนรวมตัวเป็นสังคม มีการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบ การเรียนรู้เรื่องราวของวัฒนธรรมจึงช่วยให้เกิดความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างลึกซึ้ง เพราะพฤติกรรมที่บุคคลประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันหรือในองค์กรต่างๆ ล้วนแต่เป็นส่วนหนึ่งที่มาจากวัฒนธรรมและสังคมนั้น หากได้มีอิสระรอดพ้นไปจากค่านิยม ปทัสถาน และการลงโทษทางสังคมในส่วนรวม ผลของวัฒนธรรมจะออกมาในรูปจริยธรรม ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติทั้งในสังคมและในองค์กรหรือการบริหาร ทั้งในทางราชการและธุรกิจ (ไพฑูริย์ ช่างเรียน, มปป. : ๘๘-๘๙)

ในยุคโลกาภิวัตน์อันเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเชื่อมโยงประเทศต่างๆ เข้าด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศสามารถแพร่กระจายเข้าไปทุกประเทศอย่างไร้พรมแดนและด้วยเหตุที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง กระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงที่ไหลบ่าเข้าสู่ประเทศต่างๆ ย่อมเผชิญกับกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คนไทยและสังคมไทยจึงต้องไม่ประหวั่นพรั่นพรึงต่อความเปลี่ยนแปลงนั้น หากรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นขั้นตอนแห่งพัฒนาการของโลกมนุษย์ อย่างไรก็ตามในกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงที่ไหลบ่าเข้าสู่วิถีชีวิตคนไทยและสังคมไทยนั้น มีทั้งสิ่งที่มีคุณค่าและค้อยคุณค่า คละเคล้ากันไป ยังผลกระทบต่อวัฒนธรรมไทย ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าคนไทยและสังคมไทยจะมีความสามารถในการเลือกสรร กลั่นกรอง มากน้อยเพียงใดเป็นสำคัญ หากรู้จักเลือกสรร กลั่นกรอง สิ่งที่ดีงามมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมก็ย่อมนำไปสู่ความวิวัฒน์ แต่ถ้ารู้ไม่เท่าทันเลือกสิ่งที่ไม่เหมาะสมก็อาจก่อให้เกิดวิกฤตขึ้นในสังคมไทยได้ จากบทเรียนในอดีต บรรพบุรุษไทยได้แสดงให้เห็นที่ปรากฏแล้วว่าท่านเหล่านั้นมีความสามารถอย่างยิ่งในการเลือกสรรสิ่งดีงามจากวัฒนธรรมต่างๆ มาแต่งเติมเสริมส่งให้วัฒนธรรมไทยมีความมั่นคงและมั่นคง สามารถสืบทอดถึงปัจจุบัน ดังนั้นในยุคโลกาภิวัตน์ คนไทยจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการเลือกสรรวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างให้วัฒนธรรมไทยมีความมั่นคงและมั่นคงมากขึ้น

การประกาศให้มีวาระแห่งชาติว่าด้วย “ทศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา” (๒๕๔๑-๒๕๕๐) จึงเป็นการสานต่อและพัฒนาให้เกิดความตื่นตัวกลายเป็นพลังสร้างสรรค์ อันจะโน้มนำคนไทยและสังคมไปสู่การแก้ปัญหาและการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานแห่งภูมิปัญญา

ไทย สามารถปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตสังคมไทยได้อย่างเหมาะสมต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ต้องสามารถธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์อันดีงามแห่งความเป็นไทยท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้อย่างสง่างามและมีศักดิ์ศรี การกำหนดระยะเวลายาวนานถึง ๑๐ ปี เช่นนี้จะทำให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องเพียงพอที่จะวางพื้นฐานในการพัฒนาเพื่อนำพาสังคมไทยไปสู่สังคมที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์กล่าวคือ “เป็นสังคมที่เข้มแข็ง มั่งคั่ง และมั่นคงทางวัฒนธรรม มีความเข้าใจและมีความสัมพันธ์ที่สมคูลและยั่งยืน ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม มนุษย์กับสภาพแวดล้อมและธรรมชาติอย่างมีศักดิ์ศรีบนพื้นฐานคุณค่าแห่งความเป็นไทย” ในอดีตที่ผ่านมามิได้เน้นความสำคัญงานด้านวัฒนธรรมเท่าที่ควร ในที่สุดก็เป็น ที่ประจักษ์ว่า ผลแห่งการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นหนักไปในด้านเศรษฐกิจเป็นหลักนั้น ทำให้สังคมไทยขาดสถานะสมคูล ผลผลิตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวมิอาจอำนวยความสะดวกให้แก่สังคมไทยโดยส่วนรวมได้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, มปป. : ๒) ซึ่งการประกาศวาระแห่งชาติว่าด้วยทศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา มีจุดมุ่งหมายสำคัญ ดังนี้

๑. เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงเป็นแบบอย่างในการใช้มิติวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา
๒. เพื่อเสริมสร้างการใช้มิติทางวัฒนธรรมในการพัฒนา โดยการสร้างและจรรโลงจิตสำนึกทางวัฒนธรรมของประชาชนให้

๒.๑ มีวิถีชีวิตอย่างมีเหตุผล เป็นระบบและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

๒.๒ มีวิถีชีวิตในสังคมสมัยใหม่อย่างมีความสุขบนพื้นฐานคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

๒.๓ สามารถธำรงรักษา พัฒนาและสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยให้เป็นสมบัติของมนุษยชาติอันจะนำมาซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของคนไทยในบริบทของสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, มปป. : ๒-๓)

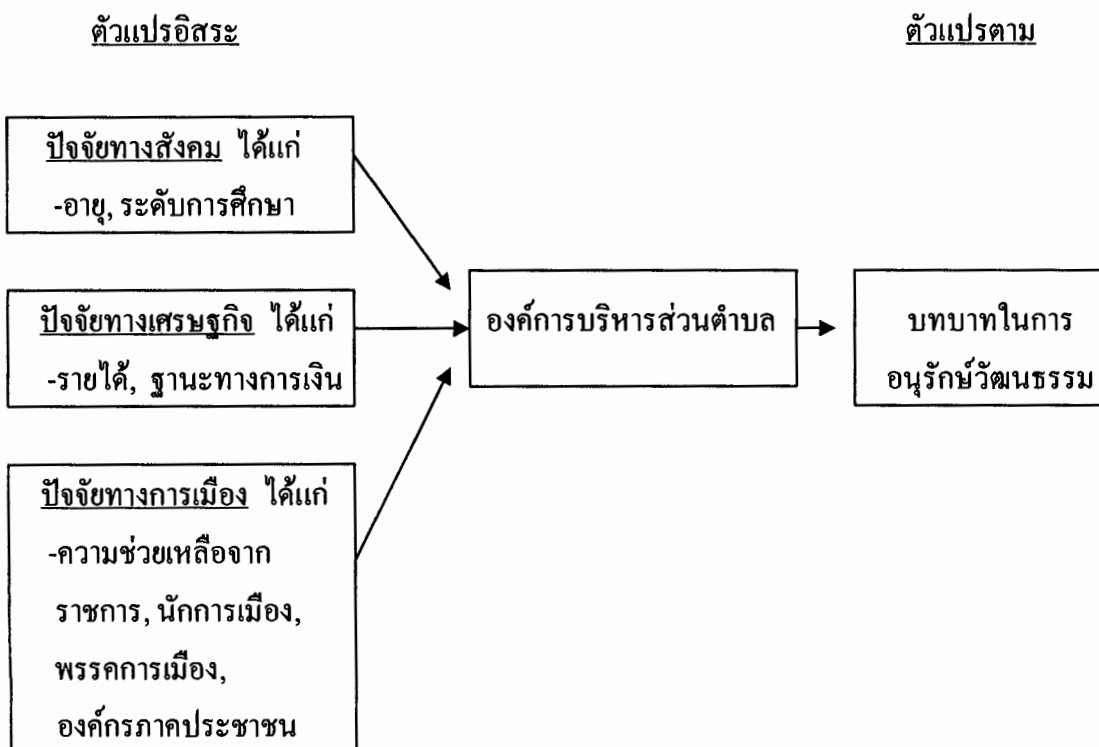
อนึ่งในช่วงเวลาที่ล่วงมา ประเทศไทยเป็นฝ่ายยอมรับกระแสวัฒนธรรมตะวันตกมาโดยตลอด ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ทั้งๆ ที่ความเป็นจริงแล้ว คนไทยและสังคมไทยได้สั่งสมและสืบทอดภูมิธรรม ภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าบนพื้นฐานแห่งความเป็นไทยไว้มากมาย สามารถเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักและทรงใช้ภูมิธรรม ภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมไทยอันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิต

ความเป็นอยู่ของประชาชนทุกด้าน ดังนั้นในกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ที่มีลักษณะไร้พรมแดน จึงเป็นโอกาสดีที่คนไทยและสังคมไทยจะพัฒนาและสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับในประชาคมโลก อันจะนำมาซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิ ของประเทศ

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อ วัฒนธรรม เพื่อมุ่งมั่นให้บรรลุถึงการพัฒนา การอนุรักษ์ การทำนุบำรุง วัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็น ภูมิปัญญาไทย จึงได้ทำการศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์ วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร อีกทั้งยังเป็นข้อมูลในด้านการพัฒนาขององค์การบริหารส่วน ตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

#### กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาตามกรอบ ภารกิจและอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อวัฒนธรรม ดังนี้



### วัตถุประสงค์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคม อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม
๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ รายได้และฐานะทางการเงินกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม
๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการเมือง อันได้แก่ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ, นักการเมือง, พรรคการเมืองและองค์กรภาคประชาชนกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

### สมมุติฐาน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานเพื่อเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยดังนี้

๑. บทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมาก/ น้อย จะสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม อันได้แก่ อายุและระดับการศึกษา
๒. บทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมาก/ น้อย จะสัมพันธ์กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ รายได้และฐานะทางการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล
๓. บทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมาก/ น้อย จะสัมพันธ์กับปัจจัยทางการเมือง อันได้แก่ การช่วยเหลือจากทางราชการ นักการเมือง พรรคการเมือง และองค์กรภาคประชาชน

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทราบความสัมพันธ์ทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองกับบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนอาจจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ในการปฏิบัติงาน

๓. ผู้สนใจอาจจะใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยทั้งในระดับลึกหรือระดับกว้างต่อไป

#### ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตการวิจัยให้พอเหมาะกับเวลาและงบประมาณ ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการใช้เก็บข้อมูลได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสกลนคร จำนวน ๑๒๓ อบต.

๒. ขอบเขตเรื่องเวลา การเก็บข้อมูลในครั้งนี้มีระยะเวลาประมาณ ๔ เดือน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึง เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ สำหรับการออกไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การแปลผลและการจัดทำให้เป็นรูปเล่มตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม กำหนด ประมาณ ๑๐ เดือน

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๒๓ คน และผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล อบต. ละ ๓ คน เป็นจำนวน ๓๖๙ คน รวมทั้งหมด ๔๙๒ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๒๓ คน และผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง ฯ หัวหน้าส่วนโยธาธิการองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๓๖๙ คน รวมทั้งหมด ๔๙๒ คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

#### ตัวแปรที่ศึกษา

๑. ตัวแปรอิสระ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาตัวแปรอิสระ ๓ ด้าน คือ ด้านปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้และฐานะทางเศรษฐกิจและด้านปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ นักการเมือง พรรคการเมือง องค์กรภาคประชาชน

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม  
ในจังหวัดสกลนคร

### นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. การอนุรักษ์วัฒนธรรม ในที่นี้คณะผู้วิจัย หมายถึง กิจกรรมการสนับสนุนและส่งเสริม  
ทำนุบำรุง ความเป็นเอกลักษณ์ของไทยทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เพื่อก่อให้เกิดความรักษา  
ความซาบซึ้ง ความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย โดยการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง  
กับการถ่ายทอด สืบสาน ฟื้นฟู อนุรักษ์ เผยแพร่และพัฒนาให้ยั่งยืน โดยประชาชน ชาวชนไทย  
ที่เป็นผู้สืบทอด

๒. บทบาท หมายถึง การกระทำหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนที่เกี่ยวข้อง  
การทำนุ บำรุง ส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งคณะผู้วิจัยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๒.๑ บทบาทสูงหรือมาก หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลทำกิจกรรมทำนุ บำรุง  
วัฒนธรรม อย่างน้อยเดือนละครั้ง

๒.๒ บทบาทปานกลาง หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลทำกิจกรรมทำนุ บำรุง  
วัฒนธรรม อย่างน้อย ๒-๔ เดือน ครั้ง

๒.๓ บทบาทน้อย หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลทำกิจกรรมทำนุ บำรุง  
วัฒนธรรม อย่างน้อย ๕-๑๒ เดือน ครั้ง

๓. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ  
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

๔. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจาก  
การเลือกตั้งหมู่บ้านละ ๒ คน และการแต่งตั้งในอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ  
องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล  
และแพทย์ประจำตำบล

๕. ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง เพศ อายุ  
การศึกษา อาชีพ รายได้ ประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง การเข้าสู่ตำแหน่ง ประเภทสมาชิกฐาน  
ตำแหน่ง การรับรู้ข่าวสาร การผ่านการอบรม การอยู่ใกล้ชิดเขตการปกครองท้องถิ่น

๖. การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หลักการในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

และลักษณะการจ้ดราชการบริหารส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันและหมายความรวมถึงหลักเกณฑ์พื้นฐานในการกำหนด โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

๗. อำนาจหน้าที่ หมายถึง บทบาทหรือการกระทำหรือไม่กระทำการใดๆ ตามหน้าที่หรือตามฐานะตำแหน่งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

๘. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ ๒๐ ล้านบาทขึ้นไป

๙. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ ๖ ล้านบาทถึง ๒๐ ล้านบาท

๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ไม่เกิน ๖ ล้านบาท

## บทที่ ๒

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม
  - ๑.๑ ความหมายและลักษณะทั่วไปของวัฒนธรรม
  - ๑.๒ สภาพปัจจุบันทางวัฒนธรรม
  - ๑.๓ เครื่องช่วยวัฒนธรรม
  - ๑.๔ นโยบายทางวัฒนธรรม
  - ๑.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
  - ๑.๖ ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
    - ๑.๗ ความสำคัญและหลักของการอนุรักษ์วัฒนธรรม
    - ๑.๘ ประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง
    - ๑.๙ ฮีตสิบสองและคองสิบสี่
    - ๑.๑๐ ประวัติย่อการแห่ดาวคริตมาสในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร
๒. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - ๒.๑ งานวิจัยในประเทศ

## เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

### ๑. ความหมายและลักษณะทั่วไปของวัฒนธรรม

ความหมายของวัฒนธรรม คำว่า วัฒนธรรม คนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่า สิ่งที่เป็นความงาม สิ่งที่ดีงาม สิ่งที่เป็นระเบียบวินัย หรือสิ่งที่ได้รับการพัฒนาให้ดีแล้ว เช่น ความงามของรูปวาด ความไพเราะของคนตรี ความซาบซึ้งของภาษาและวรรณคดี ระเบียบวินัยการเข้าชมมหรสพ มารยาทในการรับประทานอาหาร ความประณีตในการแต่งกาย เป็นต้น หรือบางคนก็เข้าใจว่า หมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามต่างๆ ของชาติ เช่น การแต่งงาน ประเพณีการบวช เป็นต้น ความเข้าใจดังกล่าวแท้จริงแล้ว วัฒนธรรมมีความหมายกว้าง โดยความหมายทาง สังคมศาสตร์นั้น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะทางวัตถุ ธรรมหรือนามธรรม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๔ : ๑๗๕)

วัฒนธรรมเป็นคำที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ซึ่งมีนักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาให้ความหมายของคำๆ นี้ไว้ดังนี้

จันง ทองประเสริฐ (๒๕๑๕ : ๓) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมไว้ดังนี้ วัฒนธรรมคือ วิถีชีวิตซึ่งสังคมมนุษย์ทำให้เจริญขึ้น เพื่อสนองความต้องการอันเป็นมูลฐานที่มี ต่อความดำรงอยู่รอด ความถาวรแห่งเชื้อสายและการจัดระเบียบแห่งประสบการณ์ของสังคม เพราะไม่มีมนุษย์กลุ่มใดจะดำรงชีวิตอยู่ได้ตามสภาพของธรรมชาติล้วนๆ ทุกกลุ่มย่อมมีมรดกทาง สังคม ซึ่งมีความประณีตและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มากก็น้อยที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษและ ถ่ายทอดไปสู่รุ่นหลัง มรดกทางสังคมนั้นย่อมอธิบายถึงธรรมชาติของมนุษย์นั้น วัฒนธรรม ซึ่งขยายตัวออกไปด้วยกันกับชีวิตของมนุษย์จึงเป็นทั้งเหตุและผลแห่งคุณลักษณะที่สร้างสิ่งมีชีวิต มนุษย์

พระยาอนุমানราชชน (๒๕๑๐: ๑-๒) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมซึ่งมีอยู่ในคำรามานุษยวิทยา วัฒนธรรม (Cultural anthropology) หมายถึง สิ่งซึ่งไม่มีเองตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่สังคม คือ คนในส่วนรวมมีความต้องการและจำเป็น ผลิตสร้างให้มีขึ้น แล้วถ่ายทอดให้แก่กันด้วยการ สั่งสอนและเรียนรู้แล้วสืบๆ ต่อกันมาเป็นประเพณีปรัมปรา (Tradition Customs) และคลี่คลาย ขยายตัวเป็นความเจริญวัฒนาโดยลำดับเมื่อว่าโดยเนื้อวัฒนธรรมและประเพณีก็เป็นสิ่งเดียวกัน ถ้ากล่าวโดยเนื้อหาวัฒนธรรมและประเพณีก็มีบ่อเกิดจากความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อของ คนในส่วนรวมคือประชาชนซึ่งสะสม พอกพูนและสืบต่อกันมานานหลายชั่วอายุ คน จนเกิด เป็นความเคยชินเรียกเป็นคำเฉพาะทางวิชาว่า นิสัยสังคม (Social habits) หรือเรียกเป็นคำตาม ธรรมดาว่า ประเพณี เพราะฉะนั้นถ้าจะให้ความหมายที่แท้จริงของเรื่องคำว่า

วัฒนธรรมก็จะได้แก่เรื่องของจิตใจ สมดังในคาถาธรรมบทที่กล่าวว่า “สิ่งทั้งหลาย มีใจมาก่อน มีใจประเสริฐสุด สำเร็จด้วยใจ” แต่จะเรียนรู้เรื่องของใจโดยตรงทำไม่ได้ด้วยเป็นนามธรรม คือไม่มีรูปให้เห็น จะรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ซึ่งใจแสดงออกให้ประจักษ์ คือจากวาจาและกริยาอาการต่างๆ ว่าผู้แสดงออกมีความคิดเห็น ความรู้สึกหรือความเชื่ออย่างไรนี้ ประการหนึ่งและจากสิ่งต่างๆ ซึ่งคนผลิตสร้างขึ้นนี้อีกประการหนึ่ง เมื่อรวมกันหมดนั้นก็มีความหมายของคำว่า วัฒนธรรมโดยย่อในทางวิชาการ

กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรม หมายถึง ทุกสรรพสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น แล้วรวมกันมาเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ (The Line Human) ในสังคมใดสังคมหนึ่ง (Social sector) ซึ่งวัฒนธรรมมีทั้งเกิดและดับเป็นไปตามวัฏจักรแห่งกฎธรรมชาติ

ลักษณะทั่วไปของวัฒนธรรม จากความหมายและคำอธิบายอาจสรุปลักษณะต่างๆ ไปของวัฒนธรรมว่ามีเฉพาะในมนุษย์เท่านั้น เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากการเรียนรู้เท่านั้น มิได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นผู้สร้าง ผู้ถ่ายทอด ผู้เรียนรู้ และเป็นเจ้าของวัฒนธรรม มีทั้งส่วนที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ หรือในส่วนของที่เรียกว่า จิตใจ เป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นสิ่งที่พัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ๆ ได้ เป็นผลผลิตของพฤติกรรมที่ได้รับการจัดรวบรวมอย่างเป็นแบบแผน เป็นสิ่งที่มีการถ่ายทอดอย่างสืบเนื่องโดยมนุษย์จากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง วัฒนธรรมในสังคมหนึ่งๆ ย่อมมีความแตกต่างจากอีกสังคมหนึ่ง และวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีการเผยแพร่หรือมีการกระจายจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๔ : ๑๗๗)

## ๒. สภาพปัจจุบันทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมไทยได้ผ่านการสร้างสรรค์ สังคม เลือกสรร ปรับปรุง แก้ไขและสืบทอดจนกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติซึ่งคนไทยทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของและมีส่วนสำคัญในการรักษาและสืบทอดมรดกวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับวัฒนธรรมว่า “การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ” และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับได้บัญญัติข้อความไว้ว่า “รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ” อย่างไรก็ตามในช่วง ๒-๓ ทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานจากภาคเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม ทำให้เศรษฐกิจก้าวหน้าไปในระดับหนึ่งแต่ยังผลให้การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสังคมไทย กล่าวคือ เกิดอำนาจนิยม วัตถุนิยม ขึ้นในสังคมไทยบางกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้เกิดความสับสนในเรื่องมโนทัศน์และค่านิยม

มีความขัดแย้งระหว่างบทบาทและหน้าที่ของบุคคลและสถาบันต่างๆ มากขึ้น ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างและแบบแผนประเพณีดั้งเดิมที่ค้ำจุนแปรเปลี่ยนไป

ในขณะเดียวกันระบบความสัมพันธ์ของสังคมประชาธิปไตยเป็นไปอย่างสับสนด้วยการใช้เงินและอิทธิพลเป็นฐาน ขาดแนวทางที่เป็นธรรม จิตใจคนไทยถอยห่างจากศรัทธาความเชื่อในศาสนาธรรม ซึ่งเคยใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตทำให้เกิดภาวะความเสื่อมทรามทางศีลธรรมและจริยธรรมอย่างน่าวิตก สิ่งสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งคือ ยุคนี้เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร (Information age) ระบบข่าวสารและการติดต่อเป็นไปอย่างรวดเร็ว กระแสวัฒนธรรมจากต่างประเทศจึงหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง เป็นผลให้ประชาชนและเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยปล่อยปละละเลยแบบแผนค่านิยมและวิถีชีวิตอันค้ำจุนของสังคมเดิม กลับหลงใหลชื่นชมวัฒนธรรมต่างชาติอย่างขาดการเลือกสรร ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของสังคมไทย ก่อให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรมอย่างรุนแรงและวิกฤตนานาประการ ปัญหาทางวัฒนธรรมในขั้นวิกฤตนี้มีได้เกิดเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น แต่กำลังเป็นปัญหาอันยิ่งใหญ่ของสังคมโลกที่มีพัฒนาการทางเทคโนโลยีและความก้าวหน้าทางวัตถุโดยไม่คำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรม สหประชาชาติและองค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จึงได้ประกาศช่วงปี ๒๕๓๑- ๒๕๔๐ เป็นทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม (World Decade for Cultural Development ๑๙๘๘-๑๙๙๗) โดยมีวัตถุประสงค์ให้ประเทศสมาชิกได้มองเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมที่มีส่วนเสริมสร้างสัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาและความเข้าใจระหว่างชุมชนต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ประเทศไทยจึงได้เข้าร่วมดำเนินงานเนื่องในทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในรอบปีที่ผ่านมาและแนวโน้มในอนาคต จากเอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิ อาทิ พระธรรมปิฎก (ประยุต ปยุตโต) ศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต ศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง องค์การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของสหรัฐ (EPA) กรุงวอชิงตัน จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ข้อมูลพื้นฐานจากจังหวัดต่างๆ ผลงานวิจัย ผลการสัมมนาและจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น สามารถสรุปประเด็นปัญหาและสิ่งที่ควรดำเนินการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๓๗ : ๓)

#### ๑. ปัญหาทางวัฒนธรรม

๑.๑ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย

ควรได้รับการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตสืบไป

๑.๒ วิถีครอบครัวและชุมชนไทย การพัฒนาที่มุ่งเน้นในด้านเศรษฐกิจมากเกินไป ทำให้สถาบันครอบครัวและชุมชนขาดความเข้มแข็ง มั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและชุมชนถูกละเลย ขาดความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิก ขาดการเรียนรู้และการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานของความมั่นคงในครอบครัวและชุมชน

๑.๓ ขนบธรรมเนียมและประเพณีที่ดีงามของไทยหลายอย่างถูกละเลยนำไปใช้ในทางไม่ถูก ไม่ควร หรือบางอย่างกลายเป็นเรื่องล้าสมัย เพราะความไม่เข้าใจความหมายและเนื้อหาลักษณะอย่างแท้จริง ไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าของแบบแผนดั้งเดิม ส่งผลกระทบต่อค่านิยมและวิถีชีวิตของคนไทย เช่น มีการสาดน้ำด้วยน้ำแข็ง ทำให้เกิดอุบัติเหตุเป็นประจำ ประเพณีโยนบัวก็ถือเอาความสนุกสนานจากการละเล่นเข้ามาเป็นสิ่งบังคับคุณค่าของประเพณี การใช้ยาพื้นบ้านสมุนไพรก็ละเลยเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งล้าสมัย เป็นต้น

๑.๔ ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติเกิดการวิบัติ เพราะความนิยมอย่างมกมายในภาษาต่างประเทศ ประกอบกับความมั่งง่ายและไม่เข้าใจอย่างซาบซึ้งในอรรถรสทางภาษาไทย เป็นเหตุให้มีการใช้ภาษาไทยขาดความระมัดระวัง เกิดวิบัติจนสูญเสียสุนทรีย์ทางภาษาและเอกลักษณ์อันสำคัญของชาติ เช่น เวลาพูดมักใช้คำภาษาไทยปนคำภาษาอังกฤษ การควบกล้ำไม่มีตัว “ร”, “ล” โดยอ่านเหมือนกันหมด หรือการตัดพยางค์ โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน นิสิต นักศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย เวลาพูดก็ใช้เพียง “มหาลัย” การแต่งบทกวีไม่ได้รับการสนับสนุนทำให้ขาดบุคคลสืบทอดมรดกที่สำคัญไป

๑.๕ ระเบียบวินัย ซึ่งบรรพบุรุษได้อบรมสั่งสอนและปลูกฝังให้ลูกหลานปฏิบัติตามทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและในระดับหมู่เหล่าทุกภาคของประเทศทั้งในทางตรงและทางอ้อมโดยแฝงไว้ในจารีตประเพณีถูกมองข้าม จนถึงระดับที่เข้าใจผิดว่าคนไทยมีเสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขต ดังจะเห็นได้จากประโยคที่มักอ้างอย่างเข้าข้างการกระทำของตนเองว่า “ทำอะไรตามใจคือไทยแท้”

๑.๖ ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมอันเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางสังคมถูกละเลย การดิ้นรนแสวงหาปัจจัยทางวัตถุเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุดของผู้คนในสังคมทำให้เกิดกิเลส ความเห็นแก่ตัว ค่านิยมที่ผิดถูกมองข้าม ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงและเสื่อมเสียคุณภาพของชีวิตและสังคม เช่น การขายบุตรสาวเป็นโสเภณีหรือการทดแทนบุญคุณบิดามารดาด้วยการเป็นโสเภณี เป็นต้น ภาวะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมตกต่ำ เช่น ขาดความ

ชื่อเสียงในวิชาชีพ มีการเอาใจเปรียบแรงงาน มีการปลอมปนอาหารและยา มีการคดโกง ในทางการค้าและทุจริตทางการเมือง เป็นต้น

๑.๗ วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทยอันเป็นรากฐานแห่งเผ่าพันธุ์ได้รับการดูหมิ่น ถูกมองข้ามโดยเยาวชนและประชาชนสมัยใหม่ไม่ตระหนักในคุณค่า เห็นเป็นสิ่งที่ล้าหลัง นำละอาย ทำให้เกิดสภาวะกระเสือกกระสน ไล่ตามวัฒนธรรมจากต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงและรวดเร็ว อย่างรวดเร็ว ไม่สนใจศึกษาสิ่งที่ดีในวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทยที่มีแต่เดิม ก่อให้เกิดการสูญเสีย เช่น การเกษตรกรรม นิยมทำการเกษตรกรรมแผนใหม่ ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๑.๘ รสนิยมในการแต่งกายแบบไทยถูกปล่อยปละละเลย ชาวไทยส่วนใหญ่ แต่งกายแบบสมัยใหม่ตามรสนิยมของสังคมตะวันตก และจำนวนไม่น้อยรังเกียจการแต่งกายแบบไทย ทั้งๆ ที่มีความอ่อนหวาน สง่างามและเหมาะสมกับสังคมไทย

๑.๙ ศิลปะไทยที่แสดงออกในรูปแบบต่างๆ ทั้งวรรณศิลป์ ทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดงหลายสาขา ไม่ได้ได้รับความนิยมหรือเอาใจใส่เท่าที่ควร ขาดการปลูกฝังและการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ เยาวชนและประชาชนไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าทางศิลปะของไทย เช่น เพลงไทยเดิม การละเล่น การดนตรี กลับนิยมชมชอบในศิลปะฉาบฉวยที่ล้นไหลมาจากสังคมภายนอกแทน (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๓๗ : ๔-๕)

### ๓. เครือข่ายวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ตระหนักว่าวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของชุมชน ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นคือเจ้าของวัฒนธรรมของตนเอง ดังนั้นจึงมีนโยบายให้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรชุมชนในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ในลักษณะของเครือข่ายเครือข่ายทางวัฒนธรรม ๕ กลุ่มเครือข่ายเรียกว่า “เบญจภาคี” ได้แก่

๑. องค์กรภาครัฐ ได้แก่ เทศบาล องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของทางราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ

๒. องค์กรเอกชนหรือองค์กรสาธารณประโยชน์ ได้แก่ สมาคม มูลนิธิ องค์กรการกุศล สโมสร ชมรม สโมสรชน

๓. องค์กรชุมชน ได้แก่ องค์กรอาชีพ องค์กรศาสนา กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ กลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มพัฒนา

๔. องค์กรธุรกิจ ได้แก่ บริษัท ห้างร้าน หอการค้า ธนาคาร สหกรณ์ ชมรม นักธุรกิจในรูปแบบต่างๆ

๕. องค์การวิชาการ ได้แก่ สถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ

กลุ่มเครือข่ายทางวัฒนธรรมทั้ง ๕ กลุ่มดังกล่าวรวมตัวกันเป็น “สภาวัฒนธรรมจังหวัด” โดยมีวัตถุประสงค์คือ

๑. เพื่อให้เกิดการรวมตัวจัดตั้งองค์กรชุมชนของประชาชนในท้องถิ่นทั้งในระดับ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอและจังหวัด ดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

๒. เพื่อให้เกิดการรวมพลังระหว่างองค์กรชุมชนในท้องถิ่นต่างๆ เข้าด้วยกัน ในลักษณะของเครือข่าย เครือข่ายทางวัฒนธรรมที่มีการติดต่อสื่อสาร พบปะแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ตลอดจนแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆ ซึ่งกันและกันระหว่างเครือข่ายอย่างกว้างขวาง

๓. เพื่อให้เกิดการระดมสรรพกำลังในระดับจังหวัดขับเคลื่อนผลักดัน การดำเนินงานวัฒนธรรมในจังหวัดให้สามารถดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนสืบไป

๔. เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้มวลชน ท้องถิ่นเข้มแข็งและนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศในที่สุด

๕. เพื่อให้เกิดหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่นที่เชื่อมประสาน กับหน่วยงานภาครัฐได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นบทบาทของสภาวัฒนธรรม ดังนี้

๕.๑ เป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดในการ ดำเนินงานวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ

๕.๒ ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรดำเนินงานวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เข้มแข็งและ ให้เป็นสมาชิกของสภาที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

๕.๓ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรมขององค์กรชุมชน ในท้องถิ่น

๕.๔ ระดมทรัพยากรทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ในการดำเนินงานวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวัฒนธรรมจังหวัด ในเรื่องโครงการ งบประมาณ การจัดตั้งสมาคม มูลนิธิและกิจกรรมต่างๆ เพื่อดำเนินงาน วัฒนธรรมของท้องถิ่น

๕.๖ สืบสานวัฒนธรรมไทยและเจตนารมณ์ของทศวรรษโลก เพื่อการ

## พัฒนาวัฒนธรรมของสหประชาชาติ

๕.๗ พัฒนาวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อสภาวะการณ์และต่อท้องถิ่น

๕.๘ ดำเนินการจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่และพัฒนา วัฒนธรรมของท้องถิ่น

๕.๙ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่จังหวัดหรือคณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติขอความร่วมมือ

### ๔. นโยบายทางวัฒนธรรม

#### ๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

การดำเนินงานทางวัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายทางวัฒนธรรมตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ กล่าวคือ มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามที่กฎหมาย บัญญัติ มาตรา ๖๕ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๘๑ รัฐต้อง จัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มี กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลป วิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และมาตรา ๒๘๕ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดข้องต่อมาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๑ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. ๒๕๕๐ : ๑๑, ๑๕, ๑๗ และ ๗๒)

#### ๕. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

##### ๕.๑ ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน (Daniel. ๑๙๖๗) และการปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักการที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน (Holloway. ๑๙๕๑)

การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง (ประทาน คงฤทธิศึกษากร. ๒๕๒๕) และการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์กรมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น (อุทัย หิรัญโต. ๒๕๒๑) การปกครองในลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้ดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ตรงกับความประสงค์ของประชาชนโดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเอง

และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร (วิญญู อังคนารักษ์, ๒๕๑๕) การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้น จากหลักการกระจายอำนาจ ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย (ชูศักดิ์ เทียงตรง, ๒๕๑๘)

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มืองค์กรปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจและดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเองโดยอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

#### ๕.๒ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

ชวงส์ ฉายะบุตร (๒๕๑๕) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

๑. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศต้องอาศัยงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่างๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคลตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

๒. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ย่อมมีความแตกต่างกัน การรื้อรับการบริหารจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวอาจไม่ตรงความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

๓. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างกันไปด้วย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นจึงจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอย่างมาก แม้จะมีการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้าง แต่ก็มิมีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

๔. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษา การปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชน

มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันนี้ มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

ประหยัด หงษ์ทองคำ (๒๕๒๖) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ ๔ ประการดังนี้

๑. เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษา การปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองหรือมีส่วนร่วมเข้ามาดำเนินการของท้องถิ่นด้วยตนเอง

๒. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักปกครองตนเองโดยมีฝ่ายบริหารฝ่ายนิติบัญญัติรับผิดชอบบริหารกิจการของท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่อย่างอิสระ

๓. เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นสนองตอบความต้องการท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

๔. เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่นแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง

#### ๕.๓ ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

๑. การปกครองท้องถิ่นคือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการฝึกสอนการเมืองการปกครองให้ประชาชนรู้ว่าตนมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและวางแผนต่อประโยชน์ อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๒. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้วจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วย ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของคนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตนเอง

๓. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากภารกิจ

ของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ไขปัญหาโดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่เกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่า กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

๔. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาต่างกันออกไป ผู้ที่บริหารหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๕. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน

๖. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, ๒๕๑๕)

#### ๕.๔ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต (๒๕๒๓) ได้กล่าวถึงระบบการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการ คือ

๑. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน

๓. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง

หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

๕. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗. งบประมาณของตนเองมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุ บำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๘. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามิมีอิสระเต็มที่ที่เดียว หมายถึงอิสระในการดำเนินการเท่านั้น

คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น (อ้างถึงใน ชวงค์ ฉายะบุตร. ๒๕๓๕) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

๑. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและทบวงการเมือง  
๒. มีสภาและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีมาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

๓. มีอิสระในการปกครองตนเอง

๔. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม

๕. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ

๖. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง

๗. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ

๘. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

แม่บท

๙. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

๖. ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

๖.๑ ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้นทนาย เอื้ออารี (๒๕๓๘) สรุปความเป็นมาว่า เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นมาตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๒๒/๒๔๘๘ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๔๘๘ เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามาร่วมกันบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวมอันจะเป็นทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้วยวิธีจัดให้มีสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้น เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๐๘ กระทรวงมหาดไทยออกคำสั่งที่ ๒๗๕/๒๕๐๘ เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒) ขึ้น โดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลเข้าเป็นองค์กรเดียวกันเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์ยิ่งขึ้นและในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๕ แก้ไขปรับปรุงระเบียบบริหารของตำบลและให้ปรับปรุงตำบลให้เป็นสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับนี้ภายใน ๓ ปี เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้นและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน อย่างไรก็ตามฐานะของสภาตำบลยังไม่ได้เป็นนิติบุคคล แต่ถือเป็นหน่วยหนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยย่อยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การที่สภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพขาดความคล่องตัวในการบริหาร รัฐบาลจึงปรับปรุงฐานะของสภาตำบลใหม่ให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถรับรองการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (อบต.) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๔๓ ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๔๔

เกณฑ์ในการกำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๐ สภาตำบลมีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขตขององค์การ

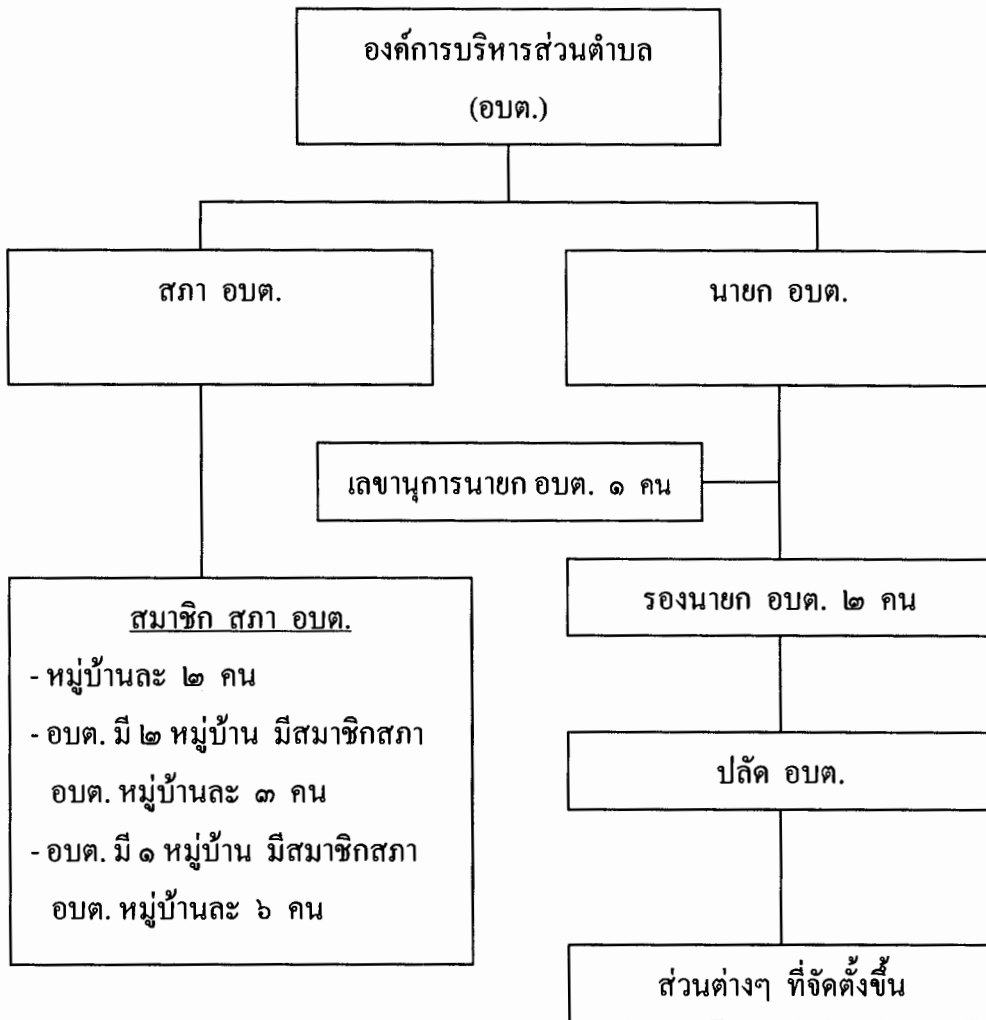
บริหารส่วนตำบลไว้ด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา ๔๐ และมาตรา ๕๐ ให้พื้นที่แห่งสภาพ  
 สภาพตำบล นับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลและ  
 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป และให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้อง  
 หนี้และเจ้าหน้าที่ของสภาพตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๑ และ ๕๕  
 วรรคสี่ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศตั้งสภาพตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามนัยมาตรา  
 ๔๐ และมาตรา ๕๕ แห่ง พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗  
 จำนวน ๖๑๘ ตำบล เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘

#### ๖.๒ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง (๒๕๓๕) องค์การบริหารส่วน  
 ตำบล มีโครงสร้างแบ่งเป็นสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการองค์การบริหารส่วน  
 ตำบล มีโครงสร้างแบ่งเป็นสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วน  
 ตำบล ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวประกอบด้วยสมาชิกดังนี้

๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกโดยตำแหน่ง  
 ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับ  
 เลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้าน  
 ละสองคน โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี ประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งเลือกจาก  
 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหาร  
 ส่วนตำบล อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี มีเลขานุการหนึ่งคนเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหาร  
 ส่วนตำบล

๒. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย  
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่เกิน ๒ คน และสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งไม่เกิน ๔ คน ซึ่งนายอำเภอ  
 เป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี มีเลขานุการ  
 หนึ่งคนเลือกจากกรรมการบริหาร



แผนภูมิแสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (บัญญัติ พุ่มพันธ์, ๒๕๔๘ : ๑๓)

#### ๖.๓ บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมการปกครอง (๒๕๓๕) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑. จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก  
 ๒. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๓. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
๔. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๕. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๖. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
๗. คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
๒. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๓. ให้มีการบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
๔. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

๕. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
๖. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
๗. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
๘. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
๙. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
๑๐. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
๑๑. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

๖.๔ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมการปกครอง (๒๕๓๕) ได้กล่าวถึง รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีรายได้มาจาก ๓ แหล่งคือ

แหล่งที่หนึ่ง ได้จากองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองจากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับต่างๆ และรายได้จากทรัพย์สิน สาธารณูปโภคและการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

แหล่งที่สอง เป็นรายได้ที่หน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่จัดเก็บเพิ่มให้จากภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษียรถยนต์และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน และการจัดสรรหรือแบ่งให้จากการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ จากอกรังนกนางแอ่น ค่าธรรมเนียม น้ำบาดาล อกรประมง ค่าภาคหลวงไม้ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าจดทะเบียน และนิติกรรมที่ดินและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายอุทยานแห่งชาติ

แหล่งที่สาม เป็นรายได้จากเงินอุดหนุนของรัฐบาลจัดสรรให้

#### ๗. ความสำคัญและหลักของการอนุรักษ์วัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เผยแพร่หรือกระจายจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้ เมื่อเป็นเช่นนี้วัฒนธรรมของสังคมหนึ่งย่อมเข้าไปผสมผสานหรือมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมของอีกสังคมหนึ่ง บางครั้งถ้าวัฒนธรรมใหม่เข้าไปมีอิทธิพลครอบงำวัฒนธรรมเดิมแล้ว วัฒนธรรมเดิมจะถูกกลืนเลือนและคลายความสำคัญลงไป ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายยิ่ง โดยเฉพาะวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากอดีตและจัดว่าเป็นวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ปราศกฏการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลในสังคมนั้นๆ มีความคลั่งไคล้หรือหลงใหล วัฒนธรรมที่เข้ามามีอิทธิพลอย่างไม่มีเหตุผล ปราศจากการไตร่ตรองว่าวัฒนธรรมที่เผยแพร่เข้ามานั้นเหมาะสมเพียงใดกับสภาพสังคมของตน เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตและเป็นเอกลักษณ์ของสังคมหรือประเทศชาติ ถ้าวัฒนธรรมเดิมสูญสิ้นหรือถูกกลืนหายไปโดยวัฒนธรรมของสังคมอื่นหรือของชาติอื่นทั้งหมดแล้ว สังคมนั้นหรือชาตินั้นก็จะหมดความเป็นตัวของตัวเองได้ชื่อว่าเป็นสังคมหรือชาติที่ไม่มีความเป็นไททางวัฒนธรรม ดังนั้น การอนุรักษ์วัฒนธรรมของสังคมจึงมีความสำคัญต่อความมั่นคงและความคงอยู่ของชาติอย่างยิ่ง

การอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นพฤติกรรมของการรักษา การถ่ายทอดและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะสมกับสภาพอันแท้จริงของสังคมและธรรมชาติแวดล้อม เพื่อให้วัฒนธรรมของสังคมหรือของชาติดำรงอยู่และเจริญงอกงามตลอดไป อันจะนำมาซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของสังคมหรือของชาติอย่างแท้จริง ดังที่ท่านพระยาอนุมานราชชนได้กล่าวไว้ว่า “วัฒนธรรมของชาติใดจะเจริญงอกงามให้สมชื่อกับความหมายของคำว่าวัฒนธรรม ก็อยู่ที่รู้จักเอาสิ่งดีเข้ามาและผลักสิ่งที่ไม่ดีออกไป” (เสฐียรโกเศศ, ๒๕๑๔ : ๑๖) ดังนั้น การอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติหรือของสังคมนั้น จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ

สำหรับหลักของการอนุรักษ์วัฒนธรรมนั้น นิคม ทาแดง (๒๕๒๓ : ๖๕-๖๖) ได้บรรยายว่า หลักการของการอนุรักษ์วัฒนธรรมจำเป็นต้องดำเนินให้สอดคล้องกับวิธีการเกิดการเจริญงอกงามและการดับสูญของวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมมีคุณสมบัติเหมือนกับ

สิ่งที่มีชีวิต ดังนั้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมจึงต้องประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ คือ การส่งเสริม การเผยแพร่ การรับเข้าและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังนี้

๑. การส่งเสริมวัฒนธรรม วัฒนธรรมจะสูญหายไปจากสังคมหรือจะคงอยู่และเจริญงอกงามสืบทอดมาได้ก็ต่อเมื่อบุคคลในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจและรู้คุณค่าของวัฒนธรรมนั้น แล้วยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาไม่ขาดสาย แต่บุคคลจะเกิดความรู้ ความเข้าใจได้ก็ต่อเมื่อได้รับการสื่อความหมายและการถ่ายทอดให้สามารถปฏิบัติด้วยตนเอง ดังนั้นจึงต้องมีการเข้าใจ การชักชวนและส่งเสริมให้มีการประกอบพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยตนเองก่อนจึงจะเกิดความซาบซึ้งและมองเห็นคุณค่า ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสืบทอดและรักษาสืบของและพฤติกรรมทางวัฒนธรรมนั้นๆ ไว้

๒. การเผยแพร่วัฒนธรรม หลักของการอนุรักษ์วัฒนธรรมนั้นนอกจากจะต้องส่งเสริมให้เป็นที่แพร่หลายอย่างทั่วถึงในชุมชนของตนแล้ว การเผยแพร่วัฒนธรรมไปสู่ชุมชนหรือสังคมอื่นนำผลมาสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนหลายประการ กล่าวคือ

๒.๑ เป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงความคล่องตัวและความดีของวัฒนธรรมนั้นว่าเป็นสิ่งดีงาม

๒.๒ การแพร่ขยายของวัฒนธรรมจากชุมชนอื่นสร้างความภูมิใจให้แก่บุคคลในชุมชนเป็นแรงจูงใจให้มองเห็นคุณค่าและช่วยกันรักษาและพัฒนาวัฒนธรรมนั้นสืบต่อไป

๒.๓ วัฒนธรรมที่แพร่ขยายไปสู่วัฒนธรรมอื่นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อประสานกลมกลืนกับวัฒนธรรมของชุมชนอื่นซึ่งจะย้อนกลับมาเป็นแบบอย่างการเปลี่ยนแปลงแก่ชุมชนดั้งเดิม ทำให้วัฒนธรรมเจริญงอกงามได้อย่างรวดเร็วในทำนองว่า ยิ่งให้ก็ยิ่งงอกงาม

๓. การรับเข้า หมายถึง การรับเอาวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในชุมชนในลักษณะที่นำเข้ามาประสมประสานกับวัฒนธรรมของชุมชนเพราะวัฒนธรรมจากชุมชนหรือสังคมอื่น ย่อมมีบทบาทและอิทธิพลในฐานะเป็นสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของชุมชนให้เหมาะสมกับกาลสมัยอยู่เสมอซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนไว้ได้

๔. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมเป็นมรดกของสังคม ถ่ายทอด สืบทอดต่อกันจากบรรพบุรุษตั้งแต่โบราณจนถึงรุ่นปัจจุบัน ซึ่งเป็นเวลายาวนาน สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ถ้าคนในสังคมนั้นรู้ แต่การรับถ่ายทอดจากบรรพบุรุษไว้ ไม่รู้จักการปรับปรุงและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ แปลกๆ เพิ่มเติมให้วัฒนธรรมของสังคมมีความคล่องตัวและเหมาะสมกับกาลสมัยในที่สุดวัฒนธรรมนั้นก็จะถูกกลืนและสูญไปจากสังคม เหมือนกับ

โคโนเสาร์ที่สูญพันธุ์ไปจากอาณาจักรสัตว์ ดังนั้นการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมไว้ให้เจริญงอกงาม เป็นเอกลักษณ์ของสังคมต่อไป วัฒนธรรมนั้นจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติม สิ่งแปลกใหม่เข้ามาอยู่เสมอ

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมเพื่อให้คงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และความมั่นคงของประเทศมาโดยตลอด การอนุรักษ์วัฒนธรรมจึงเป็นกิจกรรมที่ได้กระทำกันมาทุกยุคทุกสมัยและได้รับความร่วมมือจาก สถาบันต่างๆ ทางสังคม เช่น หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ โรงเรียน ครอบครัว วัด ฯลฯ บางยุค บางสมัยรัฐบาลถือว่าเป็นนโยบายสำคัญในการที่ต้องมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างเช่น ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งตรงกับสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลได้จัดตั้งสภา วัฒนธรรมขึ้น และในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ก็ได้ตั้งกระทรวงวัฒนธรรมรับผิดชอบเรื่องวัฒนธรรม ของชาติเป็นทางการ เป็นต้น

#### ๘. ประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง

ประเพณีของชาวอีสานถือว่าการทำบุญด้วยการถวายคันผึ้งเป็นบุญกุศลสูงส่ง ดังนั้น ในการถวายทานให้แก่ผู้ตายในงานแจกข้าว (งานทำบุญให้ผู้ตาย) เมื่อถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ แล้วก็ถวายห่อผึ้งเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ผู้วายชนม์ ต่อมาประเพณีดังกล่าวได้มีกลุ่มคนจัดขึ้นมาอย่าง ใหญ่โตด้วยความศรัทธาในเทศกาลออกพรรษา ตามความเชื่อที่ว่าพระพุทธเจ้าจะเสด็จลงมาจาก สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อมาโปรดเวไนยสัตว์ในโลกมนุษย์ให้พ้นทุกข์

ด้วยประเพณีดังกล่าว กลุ่มชาวเมืองสกลนครที่มีคุ้มวัดต่างๆ จึงได้จัดทำห่อผึ้งหรือ ปราสาทผึ้ง ถวายที่วัดพระธาตุเชิงชุมเป็นประจำทุกปี ด้วยความเชื่อหลายประการ คือ

๑. พุทธศาสนิกชนเชื่อกันว่า การทำบุญในวันออกพรรษาเป็นวันที่พระพุทธเจ้า เปิดโลกให้มองเห็นความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน และโดยพุทธานุภาพแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาวบ้านได้มองเห็นห่อผึ้งที่ตนทำถวาย

๒. วัดพระธาตุเชิงชุมเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่พระพุทธเจ้ามาประชมุรอย พระพุทธบาทถึง ๔ พระองค์ และได้มีการสร้างพระธาตุเชิงชุมครอบรอยพระพุทธบาทนั้นไว้ การนำห่อผึ้งมาถวายเป็นพุทธบูชาขอพระพุทธรูปห่อเป็นสิริมงคลแก่ตน

๓. เป็นการทำบุญที่ญาติพี่น้องที่อยู่ห่างไกลได้มาพบกัน ได้มีโอกาสทำบุญ ร่วมกันและร่วมประเพณีแข่งเรืออย่างสนุกสนาน

ปราสาทผึ้งของจังหวัดสกลนคร ได้มีการพัฒนารูปแบบของการทำปราสาทผึ้ง ออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. ระยะแรก บุคต้นฝิ่งหรือห่อฝิ่ง เป็นต้นกำเนิดของปราสาทฝิ่งในปัจจุบัน ทำจากต้นกล้วย ตัดให้ยาวพอสมควร ทำขาหยังสามขายึดต้นกล้วยเข้าไว้ จากนั้นจะนำจีฝิ่งมา เคี้ยวให้หลอมเหลวใส่ลงในแม่พิมพ์ เรียกว่า ดอกฝิ่ง แล้วนำมาติดกันที่ก้านกล้วยหรือกาบกล้วย ซึ่งต่อมาได้มีการทำเป็นห่อฝิ่ง มีลักษณะเป็นทรงตะลุ่ม ทำโครงด้วยไม้ไผ่ผูกเสริมด้วยกาบกล้วย ก้านกล้วยจะเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมสองชั้น ต่อกันคล้ายเอวขันหรือเอวพาน การตกแต่ง ยังนิยมประดับด้วยดอกฝิ่งตามโครงกาบกล้วย

๒. ระยะที่สอง ยุคปราสาทฝิ่งทรงหอ ทรงสิมหรือศาลพระภูมิ ได้มีการพัฒนา โดยการทำโครงเป็นไม้ โดยใช้ไม้เนื้ออ่อนทำเป็นเสาตั้งต้น พันด้วยกระดาษสี เครื่องบนทำเป็น หลักกล้วยหมาก แต่งหน้าจั่วด้วยหยวกกล้วยประดับดอกฝิ่ง ในส่วนปราสาทฝิ่งทรงสิมจะลดความ สูงลง ทำหน้าจั่วทรงจตุรมุขตามแบบสิมพื้นบ้านของภาคอีสานโดยทั่วไป การประดับตกแต่งใช้ วิธีการแทงหยวกประดับปานลม ซ่อฟ้า ไบระกา ด้วยดอกฝิ่งตามส่วนต่างๆ

๓. ยุคปราสาทฝิ่งเรือนยอด เป็นการทำปราสาทฝิ่งโดยการพัฒนาารูปแบบลดคลา ยองค์ประกอบให้วิจิตรพิศดารยิ่งขึ้นด้วย โครงไม้ ให้เป็นทรงปราสาทจตุรมุขมีเรือนยอดเรียวยหรือที่ เรียกว่า “กุฎาคาร” ตัวอาคารทั้งสี่ด้านต่อเป็นมุขยื่นออกไปมีขนาดเท่ากัน บางแห่งสร้างปราสาท สามหลังติดกัน นอกจากนี้ยังเน้นความประณีตในการตกแต่งปราสาทฝิ่งให้งดงาม ในส่วนที่เป็น กำแพงแก้ว หน้าบัน ซ่อฟ้าไบระกา นาคสะดุ้ง โดยใช้ศิลปกรรมไทยหรือผสมผสานระหว่าง ศิลปะอีสานกับไทยภาคกลาง เป็นการสร้างปราสาทเลียนแบบที่ประทับพระมหากษัตริย์ เพื่อถวาย แด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เครื่องประดับตกแต่งมีทั้งแบบหล่อแกะลายและแบบติดพิมพ์ สมัยใหม่

การแห่ปราสาทฝิ่งจะมีอยู่ ๒ ส่วน คือ ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๑ จะเป็นการนำ ปราสาทฝิ่งไปชุมนุมกันเพื่อฉลอง ๑ วัน ๑ คืน ในวันรุ่งขึ้น เป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ จะเป็นวันแห่ปราสาทฝิ่งไปทอดถวาย ณ วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร ซึ่งจะมีขบวนแห่อย่าง สวยงาม ประกอบด้วยการแสดงพื้นบ้านต่างๆ ของสภาวัฒนธรรมอำเภอทุกอำเภอ เช่น การแต่งกาย ๖ เผ่า การรำมวยโบราณ การฟ้อนภูไท (ผู้ไทย) การแสดงดนตรีพื้นเมืองอันแสดงออกถึงความ เชื่อในพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญและถือเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. ๒๕๔๒ : ๒๑๕ - ๒๑๗)

#### ๕. ฮีตสิบสองและคองสิบสี่

คำว่า ฮีต น่าจะแปลมาจากภาษาบาลีว่า จาริตตะ หรือภาษาสันสกฤตว่า จาริตระ ซึ่งแปลว่า จาริต หมายความว่าถึง ขนบธรรมเนียม แบบแผน ความประพฤติที่ดีงาม (จรัส

พยัคฆราชศักดิ์. ๒๕๓๔ : ๕๖ ; อ้างอิงมาจากวิมลพรรณ ปิตธวัชชัย. มปป.) ดังนั้นฮีตสิบสอง  
จึงหมายถึงประเพณีสิบสองเดือน ประเพณี ๑๒ เดือนของภาคอีสานของประเทศไทย โดยย่อ  
มีดังนี้ (จรัส พยัคฆราชศักดิ์. ๒๕๓๔ : ๕๖ - ๕๗)

เดือน ๑ หรือเดือนอ้าย ให้ทำบุญเข้ากรรมเพื่อให้พ้นจากอาบัติ ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถบรรลุธรรมขั้นสูงได้

เดือน ๒ หรือเดือนยี่ ให้ทำบุญคูณลานข้าว เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่การทำนา  
การเก็บเกี่ยว บางแห่งมีการทำบุญ “กุ่มข้าวใหญ่” หรือบุญฉลองกองข้าวเปลือกด้วย

เดือน ๓ ให้ทำบุญข้าวจ้ะ บางที่เรียกบุญเดือนสาม บางแห่งมีการแยกทำบุญวัน  
มาฆบูชาอีกต่างหาก

เดือน ๔ ให้ทำบุญพระเวส มีการเทศมหาชาติ ในบุญนี้มีการสร้างหอพระอุปลุก  
และพิธีแห่ข้าวพันก้อนด้วย

เดือน ๕ ทำบุญสงน้ำหรือตรุษสงกรานต์ ถือว่าเป็นวันที่พระอาทิตย์ก้าวจากฤดู  
หนาวขึ้นสู่ฤดูร้อน มีการสงน้ำพระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้สูงอายุ ผู้อาวุโส บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา  
ยาย เครื่องกลางของขลังและก่อพระทราย

เดือน ๖ ทำบุญบังไฟ เป็นการบูชาเทวดาให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ในเดือนนี้  
จะมีบุญวันวิสาขบูชา เลี้ยงผีตาแฮก (ศาลประจํานา) ด้วย

เดือน ๗ ทำบุญช้ำชะ ทำบุญพร้อมกับการชำระร่างกาย เสื้อผ้า บ้านเรือนให้สะอาด  
สร้างหลักบ้านหลักเมือง เลี้ยงปู่ตา (ผีประจำศาลของหมู่บ้าน)

เดือน ๘ ทำบุญเข้าพรรษา ทำบุญทอดเทียน ถวายผ้าอาบนํ้าฝน ทำบุญวัน  
อาสาฬหบูชา

เดือน ๙ ทำบุญข้าวประดับดิน ทำอาหารคาวหวานเป็นห่อๆ ไปถวายทานหรือ  
แขวนไว้ตามต้นไม้ เพื่อเป็นการอุทิศให้ญาติมิตรที่ตายไปแล้ว

เดือน ๑๐ ทำบุญข้าวสาก ถวายสลากภัตแก่พระสงฆ์

เดือน ๑๑ ทำบุญออกพรรษา ให้พระภิกษุอบรมสั่งสอนศีลธรรม ในเดือนนี้  
มีการทำบุญได้ประทีป ดอกไม้ผึ้ง (จีผึ้ง) แข่งเรือ ถวายผ้าจําพรรษา

เดือน ๑๒ ทำบุญกฐิน ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒

เดือน ๑๒ เดือนนี้ต่างมีตำนานทางพระพุทธศาสนาประกอบถึงสาเหตุแห่งความ  
เป็นที่ต้องทำบุญทั้ง ๑๒ เดือนทั้งสิ้น

กองสิบสี่ เป็นวรรณกรรมโบราณของอีสานที่กำหนดกรอบและแนวทางปฏิบัติในการ

ดำรงชีวิตทั่วไป ๑๔ ประการ มีเนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนธรรมดาและชนชั้นปกครอง ซึ่งมีข้อสังเกตว่า มีหลักปฏิบัติทั้งคติโลก คติธรรมพร้อมบริบูรณ์ แม้แต่ปัจจุบัน เมื่อกฎหมายบ้านเมืองและการศึกษาด้านอื่น ๆ เจริญขึ้น... กองสิบสี่ของอีสานก็ยังคงมีความสำคัญไม่ลดน้อยลงไป (จรัส พัทธมราชศักดิ์. ๒๕๓๔ : ๕๗ - ๕๘ ; อ้างอิงมาจากสิริวัฒน์ คำวันสา. ๒๕๓๑ : ๘๓)

กองสิบสี่ เป็นเสมือนหนึ่งกติกาสังคม หากบุคคลหนึ่งบุคคลใดในสังคมนั้นทำผิดกติกากำหนดไว้จะได้รับการทัณฑ์หวงหรือดักเตือนจาก “เฒ่าแก่” หรือผู้อาวุโสในสังคม ซึ่งเป็นผู้รักษากติกาของสังคมนั้นไปในตัว (authority) ว่า “เฮ็ดบ่แม่นคอง” “เฮ็ดผิดเฮ็ดผิดคอง” หากยังมีการฝ่าฝืนต่อไป บุคคลนั้นจะได้รับการประณามว่าเป็นคนชั่ว เป็นผู้ซึ่งกำลังเดินไปสู่ความพินาศ จะถูกขับออกจากสังคมในที่สุด หากพิจารณาในแง่ดังกล่าวนี้ กองสิบสี่จึงเสมือนเป็นกฎหมายจารีตประเพณีของอีสานโบราณซึ่งรวมเอาทั้งความเชื่อทั่วไปและความเชื่อทางศาสนา มาผสมผสานเข้ากัน นับเป็นวรรณกรรมโบราณของอีสานที่สำคัญเล่มหนึ่งที่สะท้อนภาพถึงแนวความคิดทางสังคมและการเมืองของชาวอีสาน กองสิบสี่เท่าที่ปรากฏอยู่มีหลายสำนวน มีความเพี้ยนกันไปบ้าง แต่เนื้อหาส่วนใหญ่อยู่ในแนวเดียวกัน บางฉบับถึงปฏิบัติร่วมกัน “ฮีดสิบสอง” หรือ แนวปฏิบัติประจำเดือนทั้งสิบสองเดือนและมักเรียกกันว่า “ฮีดสิบสองคองสิบสี่” แต่ฮีดสิบสองเน้นในพิธีกรรมทางศาสนาประจำเดือนมากกว่าที่จะเป็นกติกาสังคมหรือแนวทางปฏิบัติอย่างเช่นคองสิบสี่ ซึ่งต้นฉบับของพระอริยานุวัตร ระบุคำว่า “ฮีด” นำหน้าดังนี้

๑. ฮีดเจ้า คองขุน
๒. ฮีดท้าว คองเพี้ย
๓. ฮีดไพร่ คองนาย
๔. ฮีดบ้าน คองเมือง
๕. ฮีดปู่ คองย่า
๖. ฮีดตา คองยาย
๗. ฮีดพ่อ คองแม่
๘. ฮีดไร่ คองเขย
๙. ฮีดป่า คองลุง
๑๐. ฮีดเฒ่า คองแก่
๑๑. ฮีดแม่ คองลูก
๑๒. ฮีดปี คองเดือน

๑๓. ฮีตไฮ้ กองนา

๑๔. ฮีตวัด กองสงฆ์ (จรัส พยัคฆราชศักดิ์. ๒๕๓๔ : ๕๘)

๑๐. ประวัติย่อการแห่ดาวคริสตมาสในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร

เนื่องจากการก่อตั้งโรงเรียนเซนต์ยอแซฟ สกลนคร และกิจการของอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง ดำเนินไปด้วยดีแล้ว พระอัครสังฆราช ลอเรนซ์ คาญ์ แสนพลอ่อน ประมุขอัครสังฆมณฑลฯ เห็นว่าในเขตอำเภอเมืองสกลนครและอำเภอต่าง ๆ ใกล้เคียง มีพี่น้องคริสตชนคาทอลิกจำนวนมากหลายหมื่นคน พวกเขาเฉลิมฉลองเทศกาลคริสตมาสเป็นประเพณียิ่งใหญ่ทุกๆ ปี ทั้งในเขตวัดและตามสถาบันต่างๆ ให้ทั้งความรู้และความศรัทธา ทั้งเสริมสร้างความรัก ความสมัครสมานสามัคคีในชุมชนนั้นๆ เป็นประจำ

ในคืนวันคริสตมาส พี่น้องคริสตชนคาทอลิกตามวัดต่างๆ มีการแห่ดาวคริสตมาสเป็นประเพณีสืบเนื่องมาทุกๆ ปี พระอัครสังฆราช ลอเรนซ์ คาญ์ แสนพลอ่อน ดำริเห็นว่าควรจัดกิจกรรมแห่ดาวคริสตมาสนี้ให้เป็นประเพณีนิยมขึ้นในเขตเทศบาลเมืองสกลนครด้วย เพราะในวันคริสตมาสหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วันพระคริสตสมภพ” เป็นวันเฉลิมฉลองที่ยิ่งใหญ่ เป็นวันรวมหัวใจของพี่น้องคริสตชนทั้งหลาย และบรรดาญาติสนิท มิตรสหาย ทั้งที่เป็นพี่น้องศาสนิกชนอื่นๆ ด้วย

การเฉลิมฉลองคริสตมาสในปีแรกๆ ในเขตเทศบาลเมืองสกลนครนั้น มีการแห่ดาวคริสตมาส ซึ่งประกอบด้วย รถสามล้อปั่น ประมาณ ๒๐ คัน รถจักรยานยนต์ ๔ - ๕ คัน และรถยนต์จำนวนไม่มากนัก ครั้นในปีต่อๆ มา ขบวนแห่ดาวฯ ได้รับความสนใจและมีผู้เข้าร่วมขบวนแห่มากขึ้น ยิ่งใหญ่และเอิกเกริกยิ่งขึ้น มีผู้นำดาวขนาดต่างๆ ทั้งเล็กและใหญ่จากวัดต่างๆ ในเขตอัครสังฆมณฑลท่าแร่ - หนองแสง เข้าร่วมขบวนแห่มากขึ้นเป็นลำดับ การส่งดาวฯ เข้าร่วมขบวนแห่ มีการพัฒนาทั้งด้านความสวยงาม ความประณีตบรรจง สร้างสรรค์ และมีความหมายเกี่ยวข้องกับวันพระคริสตสมภพมากขึ้น

จวบจนถึงปี ค.ศ. ๒๐๐๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) มีดาวฯ ขนาดต่างๆ จำนวนมากจากทั่วทั้งอัครสังฆมณฑลท่าแร่ - หนองแสง ที่ได้รับการตกแต่งอย่างวิจิตร พิศดาร ประณีตและงดงามยิ่งประกอบด้วย แสง สี เสียง บรรเลงและบรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับการบังเกิดของพระเยซูเจ้าด้วยขบวนรถยนต์มากกว่า ๑๕๐ คัน และยังมีขบวนรถจักรยาน รถจักรยานยนต์ และพาหนะอื่นๆ เข้าร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก แห่ผ่านถนนสายต่างๆ ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร เป็นที่ตื่นตาตื่นใจ ครื้นเครง และประทับใจบรรดาพี่น้องทั้งที่ร่วมในขบวนแห่และที่ยืนเฝ้ารอชมขบวนแห่ทั้งสองฟากทางที่ขบวนแห่ผ่านไปเป็นอย่างยิ่ง

การเฉลิมฉลองวันคริสตมาส วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ นับเป็นปีที่ ๒๐ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ได้กรุณานำองค์กรและหน่วยงานของจังหวัดสกลนคร ร่วมกับคณะเทศบาลเมืองสกลนคร เข้าร่วมและให้การสนับสนุนประเพณีแห่ดาวคริสตมาสนี้อย่างเป็นทางการ เพื่อให้การเฉลิมฉลองคริสตมาสและการแห่ดาวฯ ดังกล่าวนี้เป็นประเพณีนิยม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งของจังหวัด ให้ผู้คนในภาคอื่นๆ รู้จักจังหวัดสกลนครมากขึ้น อีกทั้งเป็นความรัก ความสามัคคีและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในอีกรูปแบบหนึ่งของพี่น้องชาวสกลนคร

อัครสังฆมณฑลท่าแร่ –หนองแสง และคณะผู้จัดงานเฉลิมฉลองคริสตมาสและพี่น้องคริสตชนคาทอลิก รู้สึกเป็นเกียรติและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในความร่วมมือร่วมใจของทางราชการในครั้งนี้ ดังนั้น การเฉลิมฉลองคริสตมาสและการแห่ดาวฯ คินวันที่ ๒๕ ธันวาคม จะต้องสวยงาม ยิ่งใหญ่ตระการตาและโอฬารยิ่ง พรั่งพร้อมด้วยขบวนดาวฯ ที่เริดหุ อลังการที่มีความหมายแห่งวันคริสตมาส อันจะนำมาซึ่งชื่อเสียงที่ดีและความชื่นชมที่พี่น้องชาวสกลนครสมควรจะได้รับมากยิ่งขึ้น ยังผลให้พี่น้องทุกท่านได้รับความรู้เพิ่มเติม ความศรัทธา รักในองค์พระเจ้า พระผู้ไถ่ที่ทรงบังเกิดในวันคริสตมาสนี้มากขึ้นอีกด้วย

ขอพระกุมารเยซูคริสตเจ้า พระเป็นเจ้าและพระผู้ไถ่บาปมนุษย์จงอำนวยการที่พี่น้องทั้งหลายให้มีความสุข ความเจริญในเทศกาลคริสตมาสนี้และตลอดปีใหม่ที่กำลังมาถึงนี้ทั่วหน้ากันเทอญ อวยพรมายังพี่น้องทั้งหลาย... (พระอัครสังฆราช ลอเรนซ์ คาโยน์ แสนพลอ่อน. ๒๕๔๖ : ๑-๒)

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### ๑. งานวิจัยในประเทศ

พิรุณ เสดานนท์ (๒๕๓๘) ได้วิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจ : ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติงานและสามารถเป็นหน่วยการบริหารการปกครอง ไม่ว่าจะพิจารณาโครงการสร้างหรืออำนาจหน้าที่ สามารถร่วมกับหลักการกระจายอำนาจและหลักการปกครองท้องถิ่น และปัจจัยที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลประสบผลสำเร็จ คือ ความพร้อมของประชาชนและการคลังท้องถิ่น

นันทภพ เอื้ออารี (๒๕๓๘) ได้วิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร พบว่า คณะกรรมการบริหารมีความรู้ความเข้าใจ

ในบทบาทหน้าที่การจัดทำแผนงาน การบริหารงบประมาณตามแผนงาน และความรู้ความเข้าใจในการประเมินผล ตามแผนงานในระดับปานกลาง มีความสามารถในการดำเนินงานตามแผนและอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินตามแผนงานในระดับสูง สำหรับในส่วนทรัพยากรในการบริหารนั้น คณะกรรมการบริหารเห็นว่า มีผลต่อความสามารถในการดำเนินงานค่อนข้างมาก กล่าวคือ งบประมาณในการดำเนินงาน รายได้ที่ได้จากการจัดเก็บสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ มีส่วนช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันดำรงราชานุภาพ (๒๕๓๘) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดโครงสร้างและระบบงาน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

อัจฉริยา ชูวงศ์เลิศ (๒๕๔๐) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามกฎหมาย : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามกฎหมายอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับ

๑. สมรรถนะในการวางแผน
๒. การกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยประชาชน
๓. ความเอาใจใส่ต่อหน้าที่
๔. ความมีอิสระและความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น
๕. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
๖. ความรู้ของคณะกรรมการ
๗. ความรู้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
๘. การควบคุมจากทางราชการ โดยการกระทำ
๙. การควบคุมจากทางราชการ โดยกฎ/ระเบียบ
๑๐. วิธีการควบคุมการดำเนินโครงการ
๑๑. หลักเกณฑ์การคัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาเป็น

คณะกรรมการการบริหาร โดยใช้หลักความรู้ ความสามารถ

๑๒. วิธีการคัดเลือกบุคคลมาเป็นคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลตอบสนองนโยบายกระจายอำนาจและมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนจะต้อง

- ๑๒.๑ เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน

- ๑๒.๒ เพิ่มความยืดหยุ่นในการกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๑๒.๓ เพิ่มรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล
- ๑๒.๔ ฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๑๒.๕ เพิ่มค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการบริหาร
- ๑๒.๖ ห้ามมิให้กำนันผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลเป็นคณะกรรมการ

บริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

วัฒนา คำฤทธิ์ (๒๕๔๐) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงานด้านบริหารและการจัดทำงบประมาณของคณะกรรมการบริหาร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

สุเชษฐ์ มิไมตรีจิตต์ (๒๕๔๐) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า มี ๒ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การได้รับการฝึกอบรมและการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

บุญเชษฐ์ ยินดี และคณะ (๒๕๔๐) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล : แนวทางการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงาน กรณีศึกษาคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่น พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและชัดเจนดีแล้ว ดังนี้

๑. โครงสร้างอัตรากำลัง อำนาจหน้าที่ ภารกิจขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติที่กำหนดไว้ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและชัดเจนดีแล้ว

๒. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ ขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำแผนงานงบประมาณและระเบียบขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณที่ดีพอ นอกจากนี้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ขาดการฝึกอบรม พัฒนาความรู้ ความสามารถทางการบริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. งบประมาณที่รัฐอุดหนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความเพียงพอและความเหมาะสม รัฐควรอุดหนุนงบประมาณเพิ่มให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบและเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน

๔. การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและยานพาหนะขนส่ง

๕. องค์การบริหารส่วนตำบลขาดการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องที่ดีพอ โดยเฉพาะทางด้านเทคนิควิธีการ การวางแผนงาน การประสานแผนงาน โครงการและงบประมาณตลอดจนการสนับสนุนบุคลากรและเครื่องมืออุปกรณ์ที่ดีพอ

๖. การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับพอใช้ ควรเพิ่มให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมโดยตรงในการเสนอความต้องการและแสดงความคิดเห็นในการวางแผนงาน

๗. ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เน้นที่การพัฒนาโครงสร้างทางถาวรวัตถุ ได้แก่ การสร้างถนนและพัฒนาแหล่งน้ำ ยังขาดการวางแผนพัฒนาทางการศึกษา สาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและอื่นๆ

สาริต บำเพ็ญ (๒๕๒๘) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถของสภาตำบล พบว่า บุคลากรของสภาตำบล โดยเฉพาะกรรมการสภาตำบลยังไม่มีประสิทธิภาพในด้านความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบคำสั่งหรือหนังสือสั่งการของทางราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาตำบลเกือบทุกแห่งมีการศึกษาน้อย

วรเกียรติ สมสร้อย (๒๕๓๓) ได้ทำการศึกษา ปัญหาและทางเลือกในการปรับปรุงสภาตำบล : รูปแบบการปกครองภูมิภาคหรือท้องถิ่น พบว่า สภาตำบลยังไม่พัฒนาตามที่หลายฝ่ายคาดหวังเนื่องจากมีปัญหาสำคัญ ๒ ด้านคือ

๑. ด้านโครงสร้างมีปัญหาเรื่องความมีอิสระในการปกครองตนเอง มักถูกคุกคามจากเจ้าหน้าที่ของการปกครองภูมิภาคหรือท้องถิ่น มีรายได้ไม่เพียงพอ การยอมรับความเป็นสถาบันของประชาชนและที่มีของกรรมการโดยตำแหน่ง ทำให้มองว่าอยู่ในลักษณะผูกขาดการบริหาร

๒. ด้านพฤติกรรมของคณะกรรมการ พบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความตั้งใจการบริหารงาน ขาดความรับผิดชอบและความกระตือรือร้น และไม่คำนึงถึงเหตุผลมากนัก ถูกชักจูงได้ง่าย และบางแห่งประธานมักใช้อำนาจในการตัดสินใจปัญหา

กาญจนา วิไลรัตน์ (๒๕๓๑) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของกรรมการสภาตำบลในท้องถิ่น พบว่า รายได้ การมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและการได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของกรรมการสภาตำบล ส่วนปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของกรรมการสภาตำบลนั้น พบว่า มีปัญหาการมีภาระทางครอบครัวมากที่สุด

รองลงมาคือ ปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ให้เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมจากหน่วยงานต่างๆ และปัญหาไม่เคยทราบข่าวในกิจกรรมดังกล่าว

นลินี ศรีสารคาม (๒๕๒๘) ได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้านในการจัดการศึกษานอกระบบ : ศึกษากรณีจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า บทบาทการจัดกิจกรรม บทบาทการประสานงาน บทบาทการติดตามและประเมินผล เป็นบทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการหมู่บ้าน การจัดการศึกษานอกระบบ ความยากจนของคณะกรรมการหมู่บ้านและราษฎร การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารไม่มีในหมู่บ้าน นับว่าเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการศึกษานอกระบบ คณะกรรมการหมู่บ้านเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมวิชาชีพแก่คณะกรรมการและราษฎรในหมู่บ้าน รวมทั้งอบรมผู้นำท้องถิ่นต่างๆ ให้มีความสามารถพัฒนาหมู่บ้านมากกว่านี้

กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน (อ้างถึงใน สุรเกียรติ์ จิตะฐาน. ๒๕๓๘) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาประสิทธิภาพของสภาตำบลในการพัฒนาชนบท พบว่า

๑. กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนดีพอ

๒. กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ คือ จบ ป.๔ และไม่คอย

ชำนาญด้านหนังสือ

๓. กำนันและเลขานุการสภาตำบลมักครอบงำการบริหารงานสภาตำบล

๔. กรรมการสภาตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิ มีบทบาทน้อยมากในการบริหารงาน

สมลักษณ์ ภูคำแสน (๒๕๔๐) ได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า งานวิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมมากในเรื่องการจัดหาวิทยากรท้องถิ่น การจัดหาหนังสือเรียน การหาทุนให้นักเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรม งานอาคารสถานที่ ชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการหาสถานที่การจัดสร้างโรงเรียน การใช้อาคารสถานที่เพื่อการประชุม การประกอบพิธีกรรมและการช่วยบำรุงรักษา งานด้านกิจการนักเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องรณรงค์การรับนักเรียน การจัดสวัสดิการ การให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม การแนะแนวศึกษาต่อ การสอดส่องดูแลความประพฤตินักเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม

ประจักษ์ ฤนราศรี (๒๕๒๔) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการศึกษาโรงเรียนประชาบาล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการศึกษาส่วนมากได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านแรงงาน การเงิน และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูใหญ่และคณะครู

อังศุร สมคะเนย์ (๒๕๓๔) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญา

ชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตร ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยและได้นำภูมิปัญญาชาวบ้านเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของท้องถิ่นมาใช้พัฒนาหลักสูตร ในลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมด้วยวิธีการเชิญเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้านที่เป็นช่างฝีมือหรือช่างเทคนิคชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

สุจริต บัวทิพย์ (๒๕๒๘ : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านในสถาบันอุดมศึกษา โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์กับสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนด้านวิทยาศาสตร์ พบว่า สถาบันที่เปิดสอนด้านวิทยาศาสตร์เพียงด้านเดียวจะไม่มีวิชาเอกที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน และสถาบันที่เปิดสอนด้านสังคมศาสตร์เพียงด้านเดียวจะมีวิชาเอกที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้านมาก ส่วนสถาบันที่เปิดสอนทั้งสองด้านในสถาบันเดียวกัน ขณะที่เกี่ยวกับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์จะมีวิชาเอกที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้านและในส่วนของกิจกรรมทางวัฒนธรรมพื้นบ้านน้อยกว่าสถาบันที่เปิดสอนด้านสังคมศาสตร์ การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างให้รักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมและร่วมมือกันอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป นิสิตนักศึกษาจึงนิยมจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณีตามเทศกาลเป็นประจำ อย่างไรก็ตามกิจกรรมต่างๆ นั้น ยังไม่เหมาะสมตามวัฒนธรรมประเพณีและเห็นว่าควรมีการปรับปรุง นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษายังมีความเห็นอีกด้วยว่าผู้บริหารของสถาบันให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนกิจกรรมทางด้านนี้น้อย เป็นผลให้งบประมาณที่ผู้บริหารจัดสรรให้กับชุมชนหรือชมรมเพื่อใช้ในกิจกรรมน้อยตามไปด้วย

วัชร นูนนาค (๒๕๑๔ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการประสานงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกับศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครู พบว่า รูปแบบการประสานงานที่เหมาะสม ประกอบด้วย ปรัชญาการประสานงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย การส่งเสริมให้บุคลากรเข้าใจและร่วมปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นศูนย์ประสานงาน มีบุคลากรที่มีประสบการณ์อย่างดี มีงบประมาณสนับสนุนที่เหมาะสมและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดสายประสานงานเป็นระบบเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ กระบวนการประสานงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย การวางแผน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร ต้องชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีการใช้ระบบข้อมูล

สารสนเทศในการสั่งการและมอบหมายอำนาจ การนิเทศ ติดตามผลและควบคุมงบประมาณ รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อรักษา ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมไทย เช่น พิมพ์ประวัติและผลงานศิลปินแห่งชาติออกเผยแพร่ สนับสนุนรางวัลและทุนการศึกษาวิจัย การศึกษาดูงาน การพัฒนาวิถีชีวิตของชาวบ้านที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น รายการวิทยุโทรทัศน์ การจัดนิทรรศการ การพัฒนาหอวัฒนธรรม การจัดงานประเพณีและวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

มาเรียม นิลพันธุ์ (๒๕๓๖ : ๑๕๗-๑๖๓) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการวิจัยวัฒนธรรมโดยทำการสำรวจข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างหลักสูตรวัฒนธรรมโดยกำหนดการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน พบว่า หลักสูตรที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่สนใจศึกษาการวิจัยวัฒนธรรม จึงควรมีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นโดยตรง และในการดำเนินงานการพัฒนาวัฒนธรรมได้ละเลยมิติทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในด้านความต้องการของบุคลากร บุคลากรส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมวิจัยวัฒนธรรมโดยเน้นความรู้เรื่องแนวคิดและแนวทางในการวิจัยด้านวัฒนธรรม ระเบียบวิธีวิจัย การเขียนรายงานการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาสังคม วัฒนธรรมที่กำลังเป็นอยู่ในการสร้างหลักสูตร พบว่า ส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันและมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้เรียงลำดับเนื้อหาของหลักสูตร คือ ภาคทฤษฎีแล้วต่อยอดเนื้อหาภาคสนาม การวิเคราะห์และเขียนรายงาน

สุวัฒน์ ศักดิ์ศรีสุต (๒๕๓๖ : ๑๓๘-๑๔๐) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสารสนเทศด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านสำหรับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พบว่า สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมีความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศ คือ ใช้ในการจัดทำนโยบาย กำหนดทิศทางของแผน การจัดทำโครงการและกิจกรรมของชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ในการให้บริการ ใช้ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์และใช้เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมพื้นบ้าน สำหรับรูปแบบและหรือวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมพื้นบ้านมีอยู่ด้วยกัน ๕ หมวด ได้แก่ หมวดขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา หมวดภาษาและวรรณกรรม หมวดศิลปกรรมและโบราณคดี หมวดการละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจและหมวดชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

นาฎยา สุวรรณทรัพย์ (๒๕๓๗ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการดำเนินงานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในสหวิทยาลัยศรีอยุธยาในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และกรรมการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมโดยการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และกรรมการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมที่มีต่อการจัดดำเนินการของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา ๔ ด้าน

คือ ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม การส่งเสริมวัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม และการพัฒนาวัฒนธรรมในปีการศึกษา ๒๕๓๕ พบว่า ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม และด้านการพัฒนาวัฒนธรรมนั้น ผู้บริหาร อาจารย์และกรรมการศูนย์ฯ มีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเผยแพร่วัฒนธรรม ผู้บริหารและกรรมการศูนย์ฯ มีความเห็นว่าการจัดดำเนินงานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติน้อย เปรียบเทียบกับทักษะของผู้บริหาร อาจารย์และกรรมการศูนย์ฯ แต่ละด้าน โดยรวม ๔ ด้าน พบว่า มีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ พบว่า ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ทักษะของผู้บริหารกับกรรมการศูนย์ฯ และทักษะของอาจารย์กับกรรมการศูนย์ฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทักษะของ ผู้บริหารกับอาจารย์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน การจัดดำเนินการด้านส่งเสริมวัฒนธรรม การเผยแพร่ วัฒนธรรมและการพัฒนาวัฒนธรรมในแต่ละด้าน พบว่า ทักษะของอาจารย์กับกรรมการศูนย์ วัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทักษะของผู้บริหารกับอาจารย์และทักษะของ ผู้บริหารกับกรรมการศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกัน

สร้าง พรศรี (๒๕๓๘ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์วัฒนธรรม ตามทักษะของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่าย เขตการศึกษา ๖ และเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารและ หัวหน้าฝ่าย ๓ ด้าน คือ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านปัจจัยสนับสนุนและปัญหาด้าน กระบวนการบริหารงาน พบว่า

๑. ผู้บริหารงานศูนย์วัฒนธรรมและหัวหน้าฝ่าย เขตการศึกษา ๖ มีทักษะต่อปัญหา การบริหารงานในระดับปานกลาง
๒. ผู้บริหารศูนย์วัฒนธรรมมีทักษะต่อปัญหาการบริหารศูนย์ทั้ง ๓ ด้าน อยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนหัวหน้าฝ่ายศูนย์วัฒนธรรมมีทักษะต่อปัญหาทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก
๓. ผู้บริหารศูนย์วัฒนธรรมและหัวหน้าฝ่ายมีทักษะต่อปัญหาการบริหารทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๔. ผู้บริหารศูนย์วัฒนธรรมและหัวหน้าฝ่ายมีทักษะต่อปัญหาการบริหารศูนย์ วัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และ .๐๕ ในด้านบุคลากร ส่วนปัญหาด้านปัจจัยสนับสนุนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สิริชาญชัย พักจำรูญ (๒๕๓๘ : ๒๘๔- ๒๘๐) ได้ศึกษาวิวัฒนาการและอนาคตภาพ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย พบว่า วิวัฒนาการของการพัฒนา ศิลปวัฒนธรรมไทยและพัฒนาการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๗

ถึง พ.ศ. ๒๕๓๔ แบ่งเป็น ๓ ยุค

ในช่วงยุคแรกเป็นยุคปลุกใจให้รักชาติ มีเป้าหมายเพื่อผดุงรักษาศิลปะของชาติ ทางนาฏศาสตร์และดุริยางคศาสตร์ ผู้แสดงได้รับการศึกษาทางภาษาศาสตร์และความรู้ทั่วไป ให้การแสดงเป็นเครื่องช่วยบำรุงการศึกษาและศีลธรรมของประชาชน รวมทั้งพัฒนาให้เป็นอาชีพ ศิลปินและได้รับการยกย่องเชิดชูในนานาอารยประเทศ การแสดงในยุคนี้ประสบความสำเร็จโดยการวางแผนของผู้บริหารระดับกรม ซึ่งใช้การแสดงปลุกใจสำหรับแสดงให้ประชาชน ภายในประเทศ การแสดงแบบศิลปะราชสำนักเผยแพร่ในต่างประเทศ ผู้ที่จบการศึกษาในยุคนี้ได้เข้ารับราชการเป็นศิลปินและครูในกรมศิลปากรและกรมอื่นๆ ของกระทรวงวัฒนธรรมหรือ กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน

ยุคช่วงที่ ๒ เป็นยุคการฟื้นฟูศิลปะราชสำนัก พบว่า มีเป้าหมายหลักเช่นเดียวกับ ในช่วงแรก แต่ได้เน้นโรงเรียนนาฏศิลป์ซึ่งเป็นสถานศึกษาของทางราชการ เปลี่ยนจากการผลิต ศิลปิน เป็นการผลิตครูและได้ฟื้นฟูศิลปะราชสำนักโดยพัฒนาวิธีการจัดการแสดงให้ทันสมัยจนได้ ความนิยมแพร่หลายเป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งทางด้านการแสดงและการจัดการศึกษา กระบวนการจัดการศึกษามีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในระดับนาฏศิลป์ ขึ้นต้นถึงระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง

ยุคช่วงที่ ๓ เป็นยุคขยายการศึกษา สืบสานศิลปะและบริการสังคม มีเป้าหมายปรับเปลี่ยนไปเพื่อผลิตครู ศิลปินและบุคลากรที่ทำหน้าที่อนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริม เผยแพร่ ศิลปะวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์และดนตรี รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเพื่อการอนุรักษ์ พัฒนาศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นและพื้นบ้านด้านนาฏศิลป์และดนตรี มีการให้บริการ ในด้านนี้แก่ชุมชนและสังคมและให้วิทยาลัยนาฏศิลป์เป็นหน่วยจัดการแสดงเผยแพร่ ศิลปะวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์และดนตรีของกรมศิลปากร ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในช่วงนี้ โรงเรียนนาฏศิลป์ได้รับการยกวิทยฐานะเป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์ มีการปรับหลักสูตรโดยนำวิชา สามัญของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีการพัฒนาบุคลากรและการปรับวุฒิการศึกษา ให้สูงขึ้น ส่วนผลผลิตด้านการแสดงเป็นการบริการสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศในรูปแบบ ศิลปะราชสำนักและศิลปะพื้นบ้าน ในอนาคตวิทยาลัยนาฏศิลป์มีทางเลือกคือ

ทางเลือกที่ ๑ ขยายสาขาวิชาเพื่อยกมาตรฐานวิชาชีพโดยการปรับหลักสูตรให้ ชัดเจนและเสริมสร้างองค์ความรู้ของสาขาสำคัญคือ ศิลปิน ครู นักวิชาการและนักศิลปวิทยา (วิชาชีพที่เกี่ยวเนื่องกับการแสดงต่างๆ) ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีคุณธรรมและจริยธรรม

ทางเลือกที่ ๒ ผู้สถาบันวิจัยเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย โดยมีเป้าหมายที่มีความเป็นเลิศในระดับบัณฑิตศึกษาและมีการควบคุมมาตรฐานอย่างเป็นระบบ โดยเพิ่มสาขาวิชาชีพให้ครบวงจรและส่งผลย้อนกลับในการเสริมสร้างและพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้า

ทางเลือกที่ ๓ ปฏิรูประบบสู่ความเป็นไทยที่ยั่งยืน อันจะส่งผลให้ผลผลิตมีความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาการและให้วิชาชีพ มีความทันสมัยตลอดกาล โดยใช้วิธีปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ทั้งในด้านองค์กร หลักสูตร การบริหาร การบริหารงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่และอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ

เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ (๒๕๔๑ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในอุดมศึกษาเอกชนกับการพัฒนาวัฒนธรรมไทย โดยศึกษารูปแบบกิจกรรมที่ดำเนินโดยศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งที่จัดภายในสถาบัน ระหว่างสถาบัน/ ชุมชน/ สังคม ศึกษาบทบาทของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน/ สังคม ในการพัฒนาวัฒนธรรมไทยและศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อทำภารกิจในการทำนุ บำรุง ศิลปวัฒนธรรม พบว่า สามารถจำแนกกลุ่มกิจกรรมได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มสถาบัน เน้นการจัดกิจกรรมทางด้านศาสนาและกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญของสถาบันกษัตริย์ กลุ่มสถาบันที่เน้นกิจกรรมด้านวิชาการ เช่น การบรรยาย สัมมนา สาธิต ศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของไทย กลุ่มสถาบันที่มีการจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งด้านที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย วันสำคัญทางศาสนา วันสำคัญของสถาบันกษัตริย์ กิจกรรมทางวิชาการ การวิจัย เป็นต้น ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น โครงสร้าง การขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสถาบัน บุคลากรของศูนย์ งบประมาณ ขาดเครือข่ายในการจัดและสนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรม บุคลากรภายในสถาบันมีทัศนคติผิดๆ เกี่ยวกับงานทางวัฒนธรรมและนักศึกษาขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทยและมีข้อเสนอแนะว่า ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมควรมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน การดำเนินงานทางวัฒนธรรมควรมีการระบุเป็นแผนงานและนโยบายที่ชัดเจน มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินงานวัฒนธรรมและสถาบันมีการสร้างจิตสำนึกแรงจูงใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและจัดกิจกรรมผ่านอาจารย์ผู้สอนและจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้น่าสนใจ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ศูนย์ควรให้ความสำคัญกับนักวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น การดำเนินงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมจะต้องเป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและจริงจัง ไม่ควรทำตามกระแสหรือแฟชั่น

รวมทั้งเป้าหมายที่สำคัญของการดำเนินงานที่แท้จริง คือ การลงทุนทางวัฒนธรรมเพื่อนำมาซึ่งการคงไว้ซึ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม ศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเป้าหมายที่สำคัญในงานทางวัฒนธรรมที่แท้จริง

ภัทริยา งามมุข (๒๕๔๕ : บทคัดย่อ, ๒๓๖-๒๓๗) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในด้านการชื่นชม เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ การมีน้ำใจ การยิ้มแย้มแจ่มใส ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ สุภาพ อ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ อยู่ในระดับมากในส่วนภูมิภาค พบว่า นิสิต นักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยสูงกว่ามหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ และนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยสูงกว่านิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยเฉพาะด้านศาสนาและด้านศิลปะและการแต่งกาย ในด้านศาสนา นิสิต นักศึกษามีคุณลักษณะเรื่องการมีเมตตา อยากให้ผู้อื่นมีความสุข ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย การเคารพนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ อยู่ในระดับมาก ด้านศิลปะและการแต่งกาย ในด้านความภาคภูมิใจในงานศิลปะที่แสดงออกถึงความเป็นไทย เช่น ลายไทย รำไทย ฯลฯ หรือสถาปัตยกรรมไทย เช่น วัดพระแก้ว โลหะปราสาท อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การแต่งกายให้ถูกต้องตามกาลเทศะและวัฒนธรรม การสนใจชมศิลปะและการแสดงทางวัฒนธรรมไทย เช่น โขน คนตรีไทย ภาพลายไทย การละเล่นไทย และพบว่า นิสิตนักศึกษา มีความซาบซึ้งและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทยค่อนข้างสูง แต่ไม่นิยมการแสดงออกถึงความเป็นไทย

## บทที่ ๓

### วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
๓. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. การวิเคราะห์ข้อมูล
๖. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๒๓ คน และผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล อบต. ละ ๓ คน เป็นจำนวน ๓๖๕ คน รวมทั้งหมด ๔๘๘ คน

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๒๓ คน ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล อบต. ละ ๓ คน เป็นจำนวน ๓๖๕ คน รวมทั้งหมด ๔๘๘ คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

#### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร และในตอนที่ ๒ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scal) ตามแนวคิดของ ไทเคิร์ท (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๓๔ : ๑๐๓-๑๑๐ ; อ้างอิงมาจาก Likert, ๑๙๖๔) แล้วนำไปหาค่า

ความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นในตอนที่ ๒ เท่ากับ ๐.๘๖๒ มีสามระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ที่มีระดับการปฏิบัติงานซึ่งเป็นบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

มาก ให้คะแนนเท่ากับ ๓

ปานกลาง ให้คะแนนเท่ากับ ๒

น้อย ให้คะแนนเท่ากับ ๑

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และข้อมูลพื้นฐานในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยทั่วไป

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

#### การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม เพื่อนำมาประมวลเข้าเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

๒. ศึกษา ขอบคําแนะนําจากท่านผู้รู้เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มเติมเพื่อนำมาพิจารณาเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

๓. สร้างแบบสัมภาษณ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแล้วพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่

๓.๑ รองศาสตราจารย์ ดร. พิชญ์ สมพอง อติตถบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๓.๒ นายอุทัย พลพวก วัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร

๓.๓ นายวิรัช บุญยกุล ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร

๓.๔ นายเสงี่ยม เดชธิตา ศึกษาพิเศษที่ ๘ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สกลนคร เขต ๑ (นักวิจัยแห่งชาติ)

๔. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นและได้รับการตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. คณะผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ออกไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสกลนคร จำนวน ๑๒๓ อบต. ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๒๓ คน และผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล อบต. ละ ๓ คน เป็นจำนวน ๓๖๙ คน รวมทั้งหมด ๔๙๒ คน

๒. จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแล้ว แบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

#### การจัดกระทำกับข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ถามเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร เป็นตัวแปรที่มีค่าการวัดในมาตราอันตรภาค (Interval Scale) โดยใช้แบบวัดประมาณค่า ๓ ระดับ นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ของคำตอบรายข้อ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยที่กำหนดขึ้นโดยการคำนวณหาความกว้างของชั้น ดังนี้

$$R = \frac{H - L}{N}$$

เมื่อ	R	แทน ความกว้างของชั้น
	H	แทน คะแนนสูงสุด
	L	แทน คะแนนต่ำสุด
	N	แทน จำนวนชั้น

$$\text{ดังนั้น} \quad R = \frac{3-1}{3} = 0.667$$

จากผลการคำนวณ ได้กำหนดให้มีการแปลความหมาย ระดับการปฏิบัติงานของ  
องค์การบริหารส่วนตำบลตามระดับคะแนนเฉลี่ยดังนี้

๑.๐๐๐ - ๑.๖๖๗ หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วน  
ตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับน้อย

๑.๖๖๘ - ๒.๓๓๕ หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วน  
ตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับปานกลาง

๒.๓๓๖ - ๓.๐๐๐ หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วน  
ตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมาก

๒. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองกับระดับ  
การปฏิบัติงานในการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์  
วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

#### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑. ร้อยละ (Percentage) ใช้ค่าร้อยละอธิบายข้อมูลทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหาร  
ส่วนตำบลและระดับการปฏิบัติงานในการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. การทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย  
ทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองกับระดับการปฏิบัติงานในการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การ  
บริหารส่วนตำบล

## บทที่ ๔

### ผลการวิจัย

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อความสัมพันธ์ในปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางการเมือง ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและ ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลกับบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีดังนี้

ตาราง ๑ จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	๑๒๓	๒๕.๐๐๐
ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล	๓๖๕	๗๕.๐๐๐
รวม	๔๘๘	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๑ พบว่า สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร เป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐๐ และเป็นผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๓๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๐๐

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสกลนครมีสมาชิกเป็นผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นย่อมเป็นสิ่งบ่งบอกได้ว่า การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามโครงสร้างและตำแหน่งหน้าที่ในการบริหารงานตามที่กฎหมายได้กำหนด

ตาราง ๒ จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
๒๐-๓๐ ปี	๑๒๑	๒๔.๕๕๔
๓๑-๔๐ ปี	๑๗๘	๓๖.๑๗๕
๔๑-๕๐ ปี	๑๗๑	๓๔.๗๕๖
๕๑-๖๐ ปี	๒๑	๔.๒๖๘
มากกว่า ๖๑ ปีขึ้นไป	๑	๐.๒๐๓
รวม	๔๙๒	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๒ พบว่า สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๕๔ มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๗๕ มีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๕๖ มีอายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๖๘ และมีอายุมากกว่า ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๐๓

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสกลนครมีสมาชิกอยู่ในวัยเจริญวัยก่อนไปทางกลุ่มที่อยู่ในวัยกลางคน มากกว่าไปทางผู้สูงอายุ ทำให้เห็นได้ว่า คนที่อยู่ในวัยเจริญวัยและวัยกลางคน มีความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นโดยอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของท้องถิ่นและได้รับการยอมรับจากประชาชนมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามจากการวิจัยยังพบว่า ผู้สูงอายุก็ยังสามารถสมัครตนเองเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น แต่มีจำนวนไม่มาก ดังนั้นแนวโน้มที่คนในวัยเจริญวัยได้รับการยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของจังหวัดสกลนครน่าจะเพิ่มมากขึ้น

ตาราง ๓ จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๑๖	๖๔.๒๒๘
ปริญญาตรี	๑๔๖	๒๙.๖๗๕
สูงกว่าปริญญาตรี	๓๐	๖.๐๙๗
รวม	๔๙๒	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๓ พบว่า สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีระดับการศึกษาด้านปริญญาตรี จำนวน ๓๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๒๘ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๗๕ และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๙๗

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสกลนครมีสมาชิกมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและก่อนไปทางต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับการสนับสนุนจากรัฐที่ให้โอกาสเข้ารับการศึกษเพิ่มเติมในสถาบันการศึกษาต่างๆ และมีแรงจูงใจเข้ารับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาด้านปริญญาตรี มีแนวโน้มว่าจะได้เข้ารับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะมีบุคคลที่มีการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ เข้ามาบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ตาราง ๔ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็กกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

รายได้ของ อบต. ที่มีขนาดเล็ก	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	๒๐๕	๔๑.๖๖๗
มาก	๒๘๗	๕๘.๓๓๓
รวม	๔๙๒	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๔ พบว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็กกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๖๖๗ ระดับมาก จำนวน ๒๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๓๓๓

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็ก มีผลโดยตรงกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ทั้งนี้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีผลต่อการปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง ๕ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดกลางกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

รายได้ของ อบต. ที่มีขนาดกลาง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	๑๔๕	๓๐.๒๘๕
มาก	๓๔๓	๖๙.๗๑๕
รวม	๔๘๘	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๕ พบว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดกลางกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๘๕ ระดับมาก จำนวน ๓๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๑๕

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดกลาง มีผลโดยตรงกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ทั้งนี้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีผลต่อการปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง ๖ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

รายได้ของ อบต. ที่มีขนาดใหญ่	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	๑๕๘	๓๒.๑๑๔
มาก	๓๓๔	๖๗.๘๘๖
รวม	๔๙๒	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๖ พบว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๑๔ ระดับมาก จำนวน ๓๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘๘๖

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่ มีผลโดยตรงกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ทั้งนี้ประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีผลต่อการปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง ๗ จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจ/ ปี	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๑๕	๒๔.๑๘๗
๑๕,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาท	๒๗๖	๕๖.๐๕๘
สูงกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๕๑	๑๕.๗๕๕
รวม	๔๔๒	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๗ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๘๗ มีรายได้ต่อปีอยู่ระหว่าง ๑๕,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐๕๘ และมีรายได้สูงกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๕๕

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสกลนคร มีสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง ๑๕,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประกอบอาชีพหลักซึ่งเป็นอาชีพเกษตรกรรม รายได้ส่วนใหญ่จึงเกิดจากการขายผลผลิตตามฤดูกาล ในขณะที่ราคาผลผลิตผันแปรและไม่สามารถควบคุมกลไกในการกำหนดราคาของตลาดได้และอาจประสบความเสียหายเนื่องมาจากภัยธรรมชาติในบางโอกาส อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับดัชนีชี้วัดความจำเป็น (จปฐ.) ของสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้วพบว่า รายได้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ตามเป้าหมายของ จปฐ. คือ ไม่น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ต่อคน ต่อปี

ตาราง ๘ จำนวนและร้อยละของการได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุน  
จากหน่วยงานราชการ

ระดับความช่วยเหลือ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	๑๕๕	๔๐.๔๔๗
มาก	๒๕๓	๕๕.๕๕๓
รวม	๔๐๘	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๘ พบว่า การได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุนจากแหล่งอื่นที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร โดยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔๔๗ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๕๓

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการมากซึ่งยังผลโดยตรงกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง ๕ จำนวนและร้อยละของการได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุน  
จากนักการเมือง

ระดับความช่วยเหลือ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	๒๕๕	๕๒.๖๔๒
มาก	๒๓๓	๔๗.๓๕๘
รวม	๔๘๘	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๕ พบว่า การได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุน  
จากแหล่งอื่น โดยได้รับความช่วยเหลือจากนักการเมือง อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๕๕ คน  
คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖๔๒ และอยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๓๕๘

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความช่วยเหลือจาก  
นักการเมืองมากซึ่งยังผลโดยตรงกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง ๑๐ จำนวนและร้อยละของการได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุน  
จากพรรคการเมือง

ระดับความช่วยเหลือ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	๒๑๔	๔๓.๔๕๖
มาก	๒๓๘	๕๖.๕๐๔
รวม	๔๕๒	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๑๐ พบว่า การได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุน  
จากแหล่งอื่น โดยได้รับความช่วยเหลือจากพรรคการเมือง อยู่ในระดับน้อย ๒๑๔ คน คิดเป็น  
ร้อยละ ๔๓.๔๕๖ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๓๘ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๐๔

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความช่วยเหลือจาก  
พรรคการเมืองมากซึ่งยังผลโดยตรงกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง ๑๑ จำนวนและร้อยละของการได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุน  
จากองค์กรภาคประชาชน

ระดับความช่วยเหลือ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	๒๘๕	๕๘.๖๔๐
มาก	๒๐๓	๔๑.๒๖๐
รวม	๔๘๘	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๑๑ พบว่า การได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุนจากแหล่งอื่น โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชน อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๔๐ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒๖๐

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชนน้อยซึ่งยังผลโดยตรงกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง ๑๒ จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามสาเหตุแห่ง  
ความช่วยเหลือ

สาเหตุแห่งความช่วยเหลือ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
มีความสัมพันธ์ในฐานะส่วนบุคคลหรือทายาท	๑๘๐	๓๖.๕๘๕
มีพันธะผูกพันโดยเงื่อนใจหรือพันธะสัญญาระหว่างกัน อื่นๆ	๒๒๖	๔๕.๕๓๕
รวม	๔๐๖	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๑๒ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความช่วยเหลืออันเนื่องมาจาก  
ความสัมพันธ์ในฐานะส่วนบุคคลหรือทายาท จำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๘๕  
มีพันธะผูกพันโดยเงื่อนใจหรือพันธะสัญญาระหว่างกัน จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ  
๔๕.๕๓๕ และอื่นๆ จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔๘๐

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความช่วยเหลือให้  
เข้ามาบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในลักษณะมีพันธะผูกพันโดยมีเงื่อนใจหรือพันธะ  
สัญญาระหว่างกันมากกว่าปัจจัยด้านอื่น ย่อมส่งผลถึงการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล  
ได้ในระดับหนึ่งโดยเฉพาะงานเกี่ยวกับด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ตาราง ๑๓ จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามการตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่เป็นสถานที่ต่างๆ

ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่เป็นสถานที่ต่างๆ	จำนวน (แห่ง)	คิดเป็นร้อยละ
มีชื่อเสียงหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์เกจิอาจารย์ เจดีย์ พระธาตุฯ โรงพยาบาล สถานีอนามัย เป็นต้น	๖๔	๕๒.๐๓๓
ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์เกจิอาจารย์ เจดีย์ พระธาตุฯ โรงพยาบาล สถานีอนามัย เป็นต้น	๕๕	๔๗.๙๖๗
รวม	๑๒๓	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๑๓ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่เป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์เกจิอาจารย์ เจดีย์ พระธาตุฯ โรงพยาบาล สถานีอนามัย เป็นต้น จำนวน ๖๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๓๓ และไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์เกจิอาจารย์ เจดีย์ พระธาตุฯ โรงพยาบาล สถานีอนามัย เป็นต้น จำนวน ๕๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๖๗

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่เป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ย่อมส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง ๑๔ จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามนายก อบต. ที่มี  
ความรู้ ความสามารถผ่านการเลือกตั้งจากประชาชน

นายก อบต. ที่ผ่านการเลือกตั้งจากประชาชน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
เป็นนายก อบต. ครั้งแรก	๒๔๐	๔๘.๗๘๑
เป็นนายก อบต. มากกว่า ๑ ครั้ง	๑๔๐	๒๘.๔๕๕
อื่นๆ	๑๑๒	๒๒.๗๖๔
รวม	๑๒๓	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๑๔ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี  
ความรู้ ความสามารถผ่านการเลือกตั้งจากประชาชน โดยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล  
ครั้งแรก จำนวน ๒๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๘๑ เป็นนายก อบต. มากกว่า ๑ ครั้ง จำนวน  
๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๕๕ และอื่นๆ จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗๖๔

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วน  
ตำบลที่มีความรู้ ความสามารถผ่านการเลือกตั้งจากประชาชน โดยเป็นนายกองค์การบริหาร  
ส่วนตำบลครั้งแรก เป็นนายก อบต. มากกว่า ๑ ครั้ง และมาจากสาขาอาชีพอื่นๆ ทำให้องค์การ  
บริหารส่วนตำบลมีผู้บริหารที่มีประสบการณ์หลากหลายสาขาอาชีพมาปฏิบัติงานย่อมส่งผลให้เกิด  
ความตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมในทิศทางที่ดีงาม

ตาราง ๑๕ จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริการส่วนตำบล จำแนกตามนายก อบต. ได้รับการเกี่ยวหนี้จากครอบครัวกับการบริหาร อบต.

นายก อบต. ได้ใช้ศักยภาพในด้านฐานะหรือเศรษฐกิจของครอบครัวมาเกี่ยวหนี้กับการบริหาร อบต.	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
แยกธุรกิจครอบครัวกับการบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ไม่เกี่ยวข้องกัน	๔๒๒	๘๕.๗๗๒
นำธุรกิจครอบครัวมาเกี่ยวหนี้ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	๗๐	๑๔.๒๒๘
รวม	๔๙๒	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๑๕ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายก อบต. ได้รับการเกี่ยวหนี้จากครอบครัวกับการบริหาร อบต. โดยแยกธุรกิจครอบครัวกับการบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ไม่เกี่ยวข้องกัน จำนวน ๔๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๗๒ และนำธุรกิจครอบครัวมาเกี่ยวหนี้ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๒๘

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ใช้ศักยภาพในด้านฐานะหรือเศรษฐกิจของครอบครัวมาเกี่ยวหนี้กับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยแยกธุรกิจครอบครัวกับการบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ไม่เกี่ยวข้องกัน อีกทั้งบางส่วนได้นำธุรกิจครอบครัวมาเกี่ยวหนี้ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลให้บรรลุนโยบายตามที่ตั้งไว้

ตาราง ๑๖ การปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน			รวม
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
๑	เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้ บุคลากรใน อบต.ของท่านฟังเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น สกลนคร	๘.๗๔๐ (๔๓)	๔๒.๖๘๓ (๒๑๐)	๔๘.๕๗๗ (๒๓๕)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๒	ในรอบปีมีแผนงาน/ โครงการ ใน การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยาย ในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นสกลนคร เช่น อาหารพื้นเมือง หัตถกรรม พื้นบ้าน เป็นต้น	๘.๕๓๗ (๔๒)	๕๓.๔๕๕ (๒๖๓)	๓๘.๐๐๘ (๑๘๗)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๓	สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรม เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น ชมรมดนตรีพื้นบ้าน นาฏศิลป์ พื้นบ้าน เป็นต้น	๑๖.๖๖๗ (๘๒)	๕๒.๘๔๖ (๒๖๐)	๓๐.๔๘๘ (๑๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๔	สนับสนุนงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม พื้นบ้านสกลนครอย่างพอเพียงและ เหมาะสม	๑๕.๓๐๕ (๕๕)	๕๑.๖๒๖ (๒๕๔)	๒๕.๐๖๕ (๑๔๓)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๕	จัดทำเอกสารและวารสารด้าน วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชน	๑๑.๓๘๒ (๕๖)	๔๔.๓๐๕ (๒๑๘)	๔๔.๓๐๕ (๒๑๘)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๖	จัดสรรงบประมาณเพื่อแหล่งเรียนรู้ ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน สวนพันธุไม้ ต่างๆ ในวรรณคดี สวนสมุนไพร เป็นต้น	๑๒.๓๕๘ (๖๑)	๔๑.๐๕๗ (๒๐๒)	๔๖.๕๘๕ (๒๒๕)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)

ตาราง ๑๖ (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน			รวม
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
๓	จัดสรรงบประมาณเพื่อรวบรวม ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน นิทานเพลงพื้นบ้าน ประวัติ ปูชนียสถาน ปูชนียบุคคล ในท้องถิ่น สกลนครเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษา ค้นคว้า	๑๑.๓๘๒ (๕๖)	๔๖.๕๔๕ (๒๒๕)	๔๒.๐๗๓ (๒๐๓)	๑๐๐.๐๐ (๔๘๒)
๔	รวบรวมโบราณวัตถุและเอกสาร สำคัญทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน สกลนครไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า	๓.๕๒๐ (๓๓)	๓๖.๑๗๕ (๑๗๘)	๕๖.๓๐๑ (๒๓๓)	๑๐๐.๐๐ (๔๘๒)
๕	วางแผนและโครงการด้าน งบประมาณเกี่ยวกับวัฒนธรรม พื้นบ้านสกลนคร ในแผนปฏิบัติการ เป็นประจำทุกปี	๑๖.๐๕๓ (๓๕)	๕๓.๗๒๔ (๒๘๔)	๒๖.๒๒๐ (๑๒๕)	๑๐๐.๐๐ (๔๘๒)
๑๐	สนับสนุนงบประมาณเพื่อกิจกรรม การฝึกซ้อมดนตรีและนาฏศิลป์ พื้นบ้าน เช่น พิณ แคน โห่หวด รำมวยโบราณ เป็นต้น	๑๓.๘๘๖ (๘๘)	๔๓.๐๘๕ (๒๑๒)	๓๕.๐๒๔ (๑๕๒)	๑๐๐.๐๐ (๔๘๒)
๑๑	จัดสรรงบประมาณติดตามและ ประเมินผลการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนครและนำ ข้อมูลที่ได้ไปใช้วางแผนในการ ดำเนินงานในปีต่อไป	๑๓.๖๑๘ (๖๓)	๔๘.๕๗๓ (๒๓๕)	๓๗.๘๐๕ (๑๘๖)	๑๐๐.๐๐ (๔๘๒)

ตาราง ๑๖ (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน			รวม
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
๑๒	สนับสนุนงบประมาณบูรณะ ซ่อมแซมโบราณวัตถุ โบราณสถาน ต่างๆ และศาสนาสถานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	๑๑.๓๘๒ (๕๖)	๔๕.๑๘๗ (๒๔๒)	๓๕.๔๓๑ (๑๕๔)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๑๓	จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วัน เข้าพรรษา วันคริสตมาส เป็นต้น	๓๕.๔๓๑ (๑๕๔)	๔๖.๕๕๑ (๒๓๑)	๑๓.๖๑๘ (๖๗)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๑๔	ส่งเสริมกิจกรรมด้านภาษาและ วรรณกรรมพื้นบ้านสกลนคร โดยจัด ให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติ การแสดง ละคร การพูดปาฐกถา การโต้เวที การเป็นพิธีกร	๖.๕๑๑ (๓๔)	๔๔.๕๑๕ (๒๒๑)	๔๘.๑๗๑ (๒๓๗)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๑๕	จัดประกวดบทความด้านร้อยแก้วและ ร้อยกรองทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน สกลนครในโอกาสวันสำคัญต่างๆ	๗.๕๒๗ (๓๕)	๓๘.๒๑๑ (๑๘๘)	๕๓.๘๖๒ (๒๖๕)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๑๖	การจัดกิจกรรมในข้อ ๑๒-๑๕ ได้รับ การสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุ อุปกรณ์จากนักการเมือง พรรค การเมือง องค์กรและประชาชน	๗.๕๒๗ (๓๕)	๔๑.๔๖๓ (๒๐๔)	๕๐.๖๑๐ (๒๔๕)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๑๗	จัดกิจกรรมวัฒนธรรมด้านพิธีกรรม ทางศาสนาโดยให้ความรู้และให้ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในพิธีกรรม	๒๐.๑๒๒ (๕๕)	๕๐.๘๑๓ (๒๕๐)	๒๙.๐๖๕ (๑๔๓)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)

ตาราง ๑๖ (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน			รวม
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
๑๘	การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุจากองค์กรหรือบุคคลภายนอก พรรคการเมือง/นักการเมือง องค์กรหรือประชาชนในท้องถิ่นร่วมสมทบ	๑๐.๓๖๖ (๕๑)	๔๕.๔๕๔ (๒๔๔)	๔๐.๐๔๑ (๑๕๗)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๑๙	การจัดกิจกรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมือง/ นักการเมืองหรือองค์กรภายนอกและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	๑๓.๖๑๘ (๖๗)	๔๗.๕๖๑ (๒๓๔)	๓๘.๘๒๑ (๑๕๑)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๒๐	หน่วยงานราชการและองค์กรภายนอก พรรคการเมือง/นักการเมือง ร่วมกิจกรรมพัฒนาและตกแต่งบริเวณโบราณสถานในท้องถิ่น เช่น วัด มัสยิด ในโอกาสวันสำคัญต่างๆ	๑๐.๗๗๒ (๕๓)	๔๓.๒๕๓ (๒๑๓)	๔๕.๙๗๕ (๒๒๖)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๒๑	จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น วันจักรี วันปิยมหาราช วันเฉลิมพระชนมพรรษา โดยให้ชุมชน นักการเมือง พรรคการเมือง องค์กรภายนอกมีส่วนร่วม	๔๑.๐๕๗ (๒๐๒)	๔๐.๖๕๐ (๒๐๐)	๑๘.๒๙๓ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)

ตาราง ๑๖ (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน			รวม
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
๒๒	ส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน เช่น วิ่งกระสอบ มอญช้อนผ้า โดยมีหน่วยงานราชการ พรรคการเมือง/ นักการเมือง องค์กรต่างๆ และ ประชาชนเป็นผู้ให้การสนับสนุน	๔๐.๖๕๐ (๒๐๐)	๔๕.๕๓๕ (๒๒๖)	๑๓.๔๑๕ (๖๖)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๒๓	จัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น เช่น พรรคการเมือง/ นักการเมือง หรือองค์กรภายนอก	๘.๗๔๐ (๔๓)	๓๗.๘๐๕ (๑๘๖)	๕๓.๔๕๕ (๒๖๓)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๒๔	เผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับกิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น การจัดนิทรรศการ แจกเอกสาร เผยแพร่ความรู้	๑๑.๕๕๒ (๕๕)	๔๕.๕๒๕ (๒๒๔)	๔๒.๔๘๐ (๒๐๕)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๒๕	ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของตนเอง	๒๕.๐๐๐ (๑๒๓)	๕๑.๘๒๕ (๒๕๕)	๒๓.๑๗๑ (๑๑๔)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๒๖	ได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์จากคณะบุคคลหรือ องค์กรภายนอกในต่างประเทศเพื่อ การอนุรักษ์วัฒนธรรม	๕.๑๔๖ (๔๕)	๓๕.๕๖๕ (๑๗๕)	๕๕.๒๘๕ (๒๗๒)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)
๒๗	มีคณะบุคคล/ หน่วยงาน/ องค์กร เข้าเยี่ยมชมกิจกรรมหรือความเป็นอยู่ที่ เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของ ท่าน	๑๒.๘๐๕ (๖๓)	๔๐.๐๔๑ (๑๕๗)	๔๗.๑๕๕ (๒๓๒)	๑๐๐.๐๐ (๔๕๒)

จากตาราง ๑๖ พบว่า การปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนมากมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ดังนี้

๑. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้บุคลากรใน อบต.ของท่านฟังเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่นสกลนคร อยู่ในระดับมาก จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖๘๓ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๗๗

๒. ในรอบปีมีแผนงาน/ โครงการ ในการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายในเรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นสกลนคร เช่น อาหารพื้นเมือง หัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น อยู่ในระดับมาก จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๓๗ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๕๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๐๐๘

๓. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น ชมรมดนตรีพื้นบ้าน นาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นต้น อยู่ในระดับมาก จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๖๗ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘๔๖ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๘๘

๔. สนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร อย่างพอเพียงและเหมาะสม อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๐๕ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๖๒๖ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๐๖๙

๕. จัดทำเอกสารและวารสารด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชน อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๘๒ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๐๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๐๕

๖. จัดสรรงบประมาณเพื่อแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน สวนพันธุ์ไม้ต่างๆ ในวรรณคดี สวนสมุนไพร เป็นต้น อยู่ในระดับมาก จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๘๘ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๕๗ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๕๕

๗. จัดสรรงบประมาณเพื่อรวบรวมขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน นิทานเพลงพื้นบ้าน ประวัตินิพนธ์สถาน ปุชนิพนธ์กล ในท้องถิ่นสกลนครเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๘๒ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๔๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๗๓

๘. รวบรวมโบราณวัตถุและเอกสารสำคัญทางวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนครไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า อยู่ในระดับมาก จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๒๐ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๗๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๓๐๕

๙. วางแผนและโครงการด้านงบประมาณเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร ในแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี อยู่ในระดับมาก จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๕๗ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๗๒๔ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒๒๐

๑๐. สนับสนุนงบประมาณเพื่อกิจกรรมการฝึกซ้อมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน เช่น พิณ แคน โหวด รำมวยโบราณ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๘๖ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๘๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๒๙

๑๑. จัดสรรงบประมาณติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนครและนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วางแผนในการดำเนินงานในปีต่อไป อยู่ในระดับมาก จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๑๘ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๗๗ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๘๐๕

๑๒. สนับสนุนงบประมาณบูรณะซ่อมแซมโบราณวัตถุ โบราณสถานต่างๆ และศาสนาสถานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๘๒ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑๘๗ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๓๑

๑๓. จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันคริสตมาส เป็นต้น อยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๓๑ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๕๑ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๑๘

๑๔. ส่งเสริมกิจกรรมด้านภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านสกลนคร โดยจัดให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติ การแสดงละคร การพูดปาฐกถา การไต่वाที่ การเป็นพิธีกร อยู่ในระดับมาก จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๑๑ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ

๔๔.๕๑๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๗๑

๑๕. จัดประกวดบทความด้านร้อยแก้วและร้อยกรองทางวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนครในโอกาสวันสำคัญต่างๆ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๒๗ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒๑๑ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๘๖๒

๑๖. การจัดกิจกรรมในข้อ ๑๒-๑๕ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์จากนักการเมือง พรรคการเมือง องค์กรและประชาชน อยู่ในระดับมาก จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๒๗ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๖๓ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖๑๐

๑๗. จัดกิจกรรมวัฒนธรรมด้านพิธีกรรมทางศาสนาโดยให้ความรู้และให้ประชาชนชนได้มีส่วนร่วมในพิธีกรรม อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑๒๒ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๑๓ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๖๕

๑๘. การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุจากองค์กรหรือบุคคลภายนอก พรรคการเมือง/นักการเมือง องค์กรหรือประชาชนในท้องถิ่นร่วมสมทบ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๖๖ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๔๙๔ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑๔๑

๑๙. การจัดกิจกรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมือง/นักการเมืองหรือองค์กรภายนอกและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๑๘ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๖๑ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๒๑

๒๐. หน่วยงานราชการและองค์กรภายนอก พรรคการเมือง/นักการเมือง ร่วมกิจกรรมพัฒนาและตกแต่งบริเวณโบราณสถานในท้องถิ่น เช่น วัด มัสยิด ในโอกาสวันสำคัญต่างๆ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗๗๒ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๙๓ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๙๓๕

๒๑. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น วันจักรี วันปิยมหาราช วันเฉลิมพระชนมพรรษา โดยให้ชุมชน นักการเมือง พรรคการเมือง องค์กรภายนอกมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๕๗ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๐๐ คน

คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๕๐ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๕๓

๒๒. ส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน เช่น วิ่งกระสอบ มอญซ่อนผ้า โดยมีหน่วยงานราชการ พรรคการเมือง/ นักการเมือง องค์กรต่างๆ และประชาชนเป็นผู้ให้การสนับสนุน อยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๕๐ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๓๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๑๕

๒๓. จัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น เช่น พรรคการเมือง/ นักการเมือง หรือองค์กรภายนอก อยู่ในระดับมาก จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๘๐๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๕๕

๒๔. เผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับกิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น การจัดนิทรรศการ แจกเอกสารเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๕๒ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๒๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔๘๐

๒๕. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของตนเอง อยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐๐ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๒๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๗๑

๒๖. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์จากคณะบุคคลหรือองค์กรภายนอกในต่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๔๖ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๖๕ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒๘๙

๒๗. มีคณะบุคคล/ หน่วยงาน/ องค์กร เข้าเยี่ยมชมกิจกรรมหรือความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของท่าน อยู่ในระดับมาก จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘๐๕ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๔๑ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑๕๕

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนมากมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งที่หลากหลาย มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ขนาด

ขององค์การบริหารส่วนตำบล แหล่งเงินงบประมาณในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน ยังผลให้การบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด สกลนครจึงผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางการปฏิบัติงานน้อย

ตาราง ๑๗ ระดับการปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

ระดับการปฏิบัติงาน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	๒๒๑	๔๔.๘๑๕
ปานกลาง	๒๒๖	๔๕.๘๓๕
มาก	๔๕	๙.๑๔๖
รวม	๔๙๒	๑๐๐.๐๐๐

จากตาราง ๑๗ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับน้อย จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘๑๕ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘๓๕ และอยู่ในระดับมาก จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๔๖

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับการปฏิบัติงานกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณจำกัด การได้รับความอนุเคราะห์ สนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นน้อย จึงมีผลต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ปัจจัยที่มีต่อความสัมพันธ์กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ได้แก่

๒.๑ การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคม อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา

๒.๒ การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ รายได้และฐานะทางการเงิน

๒.๓ การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการเมือง อันได้แก่ การสนับสนุนจากทางราชการ นักการเมือง พรรคการเมืองและองค์กรภาคประชาชน ดังนี้

ตาราง ๑๘ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ  
อนุรักษ์วัฒนธรรม

ระดับการ ปฏิบัติงาน	อายุ (ปี)				$\chi^2$
	๒๐-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐และ มากกว่า ๖๐ ปีขึ้นไป	
น้อย	๕๔.๓๕๒ (๗๕)	๗๕.๕๕๕ (๖๕)	๗๖.๘๑๑ (๖๕)	๕.๘๘๒ (๑๒)	๓๒.๓๖๑*
ปานกลาง	๕๕.๕๘๑ (๓๑)	๘๑.๗๖๔ (๕๔)	๗๘.๕๔๕ (๕๓)	๑๐.๑๐๖ (๘)	
มาก	๑๑.๐๖๗ (๑๕)	๑๖.๒๘๑ (๑๕)	๑๕.๖๔๐ (๕)	๒.๐๑๒ (๒)	
รวม	๑๒๑	๑๗๘	๑๗๑	๒๒	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{0.05,9} = ๑๖.๕๑๕$

จากตาราง ๑๘ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับอายุที่มีต่อบทบาทของ  
องค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้  
เท่ากับ ๓๒.๓๖๑ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{0.05,9} = ๑๖.๕๑๕$ ) แสดงว่า ระดับ  
การปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับอายุที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์  
วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมาก  
ย่อมส่งผลถึงช่วงอายุของบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหาร  
ส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง

ตาราง ๑๕ ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล  
ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ระดับการ ปฏิบัติงาน	ระดับการศึกษา			$\chi^2$
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญา ตรี	
น้อย	๑๔๑.๕๔๓ (๑๗๗)	๖๕.๑๓๒ (๔๔)	๔.๐๔๓ (๐)	๕๕.๐๐๘*
ปานกลาง	๑๔๕.๑๕๕ (๑๒๔)	๖๖.๖๐๖ (๘๑)	๑๓.๗๘๑ (๒๑)	
มาก	๒๘.๕๐๒ (๑๕)	๑๓.๒๖๒ (๒๑)	๒.๘๓๕ (๕)	
รวม	๓๑๖	๑๔๖	๓๐	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,4} = ๙.๔๘๘$

จากตาราง ๑๕ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับระดับการศึกษาที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๕๕.๐๐๘ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,4} = ๙.๔๘๘$ ) แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการศึกษาที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลาง และมาก ย่อมส่งผลถึงระดับการศึกษาของบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง

ตาราง ๒๐ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ  
อนุรักษ์วัฒนธรรม (อบต. ขนาดเล็ก)

ระดับการปฏิบัติงาน	รายได้ไม่เกิน ๖ ล้านบาท		$\chi^2$
	น้อย	มาก	
น้อย	๕๒.๐๘๓ (๘๕)	๑๒๘.๕๑๓ (๑๓๒)	๓.๘๐๔*
ปานกลาง	๕๔.๑๖๓ (๑๐๕)	๑๓๑.๘๓๓ (๑๒๑)	
มาก	๑๘.๗๕๐ (๑๑)	๒๖.๒๕๐ (๓๔)	
รวม	๒๐๕	๒๘๗	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$

จากตาราง ๒๐ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีรายได้ไม่เกิน ๖ ล้านบาท ที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๓.๘๐๔ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$ ) แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง

ตาราง ๒๑ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ  
อนุรักษ์วัฒนธรรม (อบต. ขนาดกลาง)

ระดับการปฏิบัติงาน	รายได้ตั้งแต่ ๖ ล้านบาทถึง ๒๐ ล้านบาท		$\chi^2$
	น้อย	มาก	
น้อย	๖๖.๕๒๕ (๖๔)	๑๕๔.๐๗๑ (๑๕๗)	๑๐.๘๒๐*
ปานกลาง	๖๘.๔๔๓ (๘๐)	๑๕๗.๕๕๗ (๑๔๖)	
มาก	๑๓.๖๒๘ (๕)	๓๑.๓๗๒ (๔๐)	
รวม	๑๔๕	๓๔๓	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$

จากตาราง ๒๑ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ ๖ ล้านบาทถึง ๒๐ ล้านบาท ที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๑๐.๘๒๐ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$ ) แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อยปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง

ตาราง ๒๒ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ  
อนุรักษ์วัฒนธรรม (อบต. ขนาดใหญ่)

ระดับการปฏิบัติงาน	รายได้ตั้งแต่ ๒๐ ล้านบาทขึ้นไป		$\chi^2$
	น้อย	มาก	
น้อย	๓๐.๕๗๒ (๖๓)	๑๕๐.๐๒๕ (๑๕๔)	๖.๗๗๔*
ปานกลาง	๓๒.๕๗๓ (๘๓)	๑๕๓.๔๒๓ (๑๔๓)	
มาก	๑๔.๔๕๑ (๘)	๓๐.๕๔๕ (๓๗)	
รวม	๑๕๘	๓๓๔	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$

จากตาราง ๒๒ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ ๒๐ ล้านบาทขึ้นไป ที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๖.๗๗๔ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$ ) แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง

ตาราง ๒๓ ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจกับการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ระดับการปฏิบัติงาน	ฐานะทางเศรษฐกิจ			$\chi^2$
	ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๐– ๕๐,๐๐๐ บาท	สูงกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	
น้อย	๕๓.๔๕๓ (๔๘)	๑๒๓.๕๗๖ (๑๑๑)	๔๓.๕๗๑ (๖๒)	๑๑.๐๕๑*
ปานกลาง	๕๔.๖๖๓ (๕๕)	๑๒๖.๗๘๑ (๑๓๖)	๔๔.๕๕๗ (๓๑)	
มาก	๑๐.๘๘๔ (๑๒)	๒๕.๒๔๔ (๒๕)	๘.๘๗๒ (๔)	
รวม	๑๑๕	๒๗๖	๕๗	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,4} = ๙.๔๘๘$

จากตาราง ๒๓ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับฐานะทางเศรษฐกิจที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๑๑.๐๕๑ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,4} = ๙.๔๘๘$ ) แสดงว่าระดับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง

ตาราง ๒๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการกับการปฏิบัติงานของ  
องค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ระดับการปฏิบัติงาน	ความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ		$\chi^2$
	น้อย	มาก	
น้อย	๘๕.๓๘๘ (๘๘)	๑๓๑.๖๑๒ (๑๓๓)	๕.๕๐๓*
ปานกลาง	๕๑.๔๑๑ (๑๐๒)	๑๓๔.๕๘๕ (๑๒๔)	
มาก	๑๘.๒๐๑ (๕)	๒๖.๗๕๕ (๓๖)	
รวม	๑๕๕	๒๕๓	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,2} = ๕.๕๕๑$

จากตาราง ๒๔ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๕.๕๐๓ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,2} = ๕.๕๕๑$ ) แสดงว่าระดับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง

ตาราง ๒๕ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากนักการเมืองกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ระดับการปฏิบัติงาน	ความช่วยเหลือจากนักการเมือง		$\chi^2$
	น้อย	มาก	
น้อย	๑๑๖.๓๓๕ (๑๐๘)	๑๐๔.๖๖๑ (๑๑๓)	๓.๕๔๐
ปานกลาง	๑๑๘.๕๗๒ (๑๒๒)	๑๐๗.๐๒๕ (๑๐๔)	
มาก	๒๓.๖๘๕ (๒๕)	๒๑.๓๑๑ (๑๖)	
รวม	๒๕๕	๒๓๓	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$

จากตาราง ๒๕ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับความช่วยเหลือจากนักการเมืองที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๓.๕๔๐ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$ ) แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับความช่วยเหลือจากนักการเมืองที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมาก มิได้ส่งผลถึงความช่วยเหลือจากนักการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

ตาราง ๒๖ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ระดับการปฏิบัติงาน	ความช่วยเหลือจากพรรคการเมือง		$\chi^2$
	น้อย	มาก	
น้อย	๕๖.๑๒๖ (๕๓)	๑๒๔.๘๗๔ (๑๒๘)	๔.๓๕๒
ปานกลาง	๕๘.๓๐๑ (๑๐๗)	๑๒๗.๖๕๕ (๑๑๕)	
มาก	๑๕.๕๗๓ (๑๔)	๒๕.๔๒๗ (๓๑)	
รวม	๒๑๔	๒๗๘	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$

จากตาราง ๒๖ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๔.๓๕๒ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$ ) แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมาก มิได้ส่งผลถึงความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

ตาราง ๒๗ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชนกับการปฏิบัติงานของ  
องค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ระดับการปฏิบัติงาน	ความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชน		$\chi^2$
	น้อย	มาก	
น้อย	๑๒๕.๘๑๕ (๑๑๘)	๕๑.๑๘๕ (๑๐๓)	๑๗.๐๕๗*
ปานกลาง	๑๓๒.๗๕๒ (๑๓๒)	๕๓.๒๔๘ (๕๔)	
มาก	๒๖.๔๓๓ (๓๕)	๑๘.๕๖๗ (๖)	
รวม	๒๘๕	๒๐๗	

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕  $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$

จากตาราง ๒๗ เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติงานกับความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชนที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ค่า  $\chi^2$  ที่คำนวณได้เท่ากับ ๑๗.๐๕๗ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ( $\chi^2_{.05,2} = ๕.๙๙๑$ ) แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชนที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงความช่วยเหลือจากภาคองค์กรประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง

๓. ผลการวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

๓.๑ บทบาทในอดีต (ย้อนหลัง ๔ ปีที่ผ่านมา) อบต. ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้ดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ โดยเรียงลำดับจากการดำเนินการมากไปหาน้อย ดังนี้

- ๑) กิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา
- ๒) กิจกรรมรดน้ำขอพรผู้ใหญ่เนื่องในวันสงกรานต์
- ๓) กิจกรรมในวันลอยกระทง
- ๔) กิจกรรมแข่งเรือยาว
- ๕) กิจกรรมบุญประเพณีประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน
- ๖) กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้น
- ๗) กิจกรรมงานบุญไหลเรือไฟ
- ๘) กิจกรรมรำผีฟ้า เลี้ยงผีฟ้า
- ๙) กิจกรรมดนตรีพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมือง

๓.๒ บทบาทในปัจจุบันนี้ อบต. ได้ดำเนินการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมโดยดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ โดยเรียงลำดับจากการดำเนินการมากไปหาน้อย ดังนี้

- ๑) กิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา
- ๒) กิจกรรมรดน้ำขอพรผู้ใหญ่เนื่องในวันสงกรานต์
- ๓) กิจกรรมในวันลอยกระทง
- ๔) กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา

วันคริสตมาส

- ๕) กิจกรรมบุญผะเหวด
- ๖) กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน
- ๗) กิจกรรมแข่งเรือยาว
- ๘) กิจกรรมบุญประเพณีประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน
- ๙) กิจกรรมงานแห่ปราสาทผึ้ง
- ๑๐) กิจกรรมบุญประทัยข้าวเปลือกและกิจกรรมบุญบั้งไฟ
- ๑๑) กิจกรรมรำผีฟ้า เลี้ยงผีฟ้า เลี้ยงผีปู่ตา

๓.๓ บทบาทที่คาดหวัง (ในอนาคต) อบต. จะดำเนินการอนุรักษ์วัฒนธรรม  
 อย่างเป็นรูปธรรมโดยดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ โดยเรียงลำดับจากการดำเนินการมาก  
 ไปหาน้อย ดังนี้

- ๑) กิจกรรมรดน้ำขอพรผู้ใหญ่เนื่องในวันสงกรานต์
- ๒) กิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษาและกิจกรรมในวันลอยกระทง
- ๓) กิจกรรมบุญประเพณีประจำของแต่ละหมู่บ้าน
- ๔) การจัดทำเอกสารและวารสารด้านวัฒนธรรมพื้นบ้าน
- ๕) การละเล่นพื้นบ้าน
- ๖) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ๗) กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา

วันคริสตมาส

- ๘) กิจกรรมดนตรีพื้นบ้านและศิลป์พื้นบ้าน
- ๙) กิจกรรมรำผีฟ้า เลี้ยงผีฟ้า เลี้ยงผีปู่ตา
- ๑๐) กิจกรรมแห่เทียนออกพรรษาและงานแห่ปราสาทผึ้ง
- ๑๑) กิจกรรมแข่งเรือยาวและไหลเรือไฟ
- ๑๒) กิจกรรมบุญบั้งไฟ
- ๑๓) กิจกรรมในวันสำคัญทางรัฐพิธี
- ๑๔) กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๑๕) กิจกรรมชนเผ่าต่างๆ ในจังหวัดสกลนคร

## บทที่ ๕

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

๑. สรุปผลการวิจัย
๒. อภิปรายผล
๓. ข้อเสนอแนะ

#### สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคมกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ผู้มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้มีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี สำหรับระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และขนาดเล็กตามลำดับ ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ รายได้ตั้งแต่ ๒๐ ล้านบาทขึ้นไป มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง รายได้ตั้งแต่ ๖ ล้านบาท ถึง ๒๐ ล้านบาท และขนาดเล็ก รายได้ไม่เกิน ๖ ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการเมืองกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า

๓.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด

๓.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากนักการเมืองกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงเชื่อว่าการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ จากนักการเมือง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด

๓.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงเชื่อว่าการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ จากพรรคการเมือง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด

๓.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชนกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด

### อภิปรายผล

๑. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคมกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัย สมรัก บุญเรือน (๒๕๔๒: บทคัดย่อ) สรุปไว้ว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล มีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งตรงกับผลการวิจัย บุญเชษฐ ยินดี และคณะ (๒๕๔๐: บทคัดย่อ) สรุปไว้ว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาดำ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ควรมีที่ปรึกษาที่มีความรู้มาช่วยให้คำปรึกษาจะสามารถช่วยในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้มีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลจะได้มีศูนย์ในการส่งเสริมวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง ซึ่งจะมีบุคลากรรับผิดชอบ โดยเฉพาะ สามารถส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมได้

ดียิ่งขึ้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มองค์กรบริหารส่วนตำบลต้องการให้ศูนย์วัฒนธรรมตำบลเป็นศูนย์ส่งเสริมและศึกษาวัฒนธรรมโดยเฉพาะ จึงจะช่วยในการส่งเสริมด้านวัฒนธรรมได้ผลดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัย สถาบันดำรงราชานุภาพ (๒๕๓๕ : บทคัดย่อ) สรุปว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ปัญหาขาดบุคลากร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับการกำหนดบทบาทตามหน้าที่ไม่ชัดเจน

๒. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัย บุญเชษฐ์ ยินดี และคณะ (๒๕๔๐ : บทคัดย่อ) สรุปไว้ว่า งบประมาณที่รัฐอุดหนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ความเหมาะสม ปัญหาสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ เพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ตรงกับผลการวิจัย อัจฉริยา ชูวงศ์เลิศ (๒๕๔๐ : บทคัดย่อ) สรุปว่า ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนจะต้องเพิ่มรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบและเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ทางวัฒนธรรมมาให้คำปรึกษา เพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการที่จะส่งเสริมวัฒนธรรม เพราะส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ยังต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้มาให้คำปรึกษาในการดำเนินงาน จากการสัมภาษณ์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ว่าจะปฏิบัติอะไรบ้างในด้านอนุรักษ์วัฒนธรรม

๓. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการเมืองกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแยกตามปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากหน่วยราชการกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากนักการเมืองกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงเชื่อว่าการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์จากนักการเมือง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงเชื่อว่าการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี

ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์จากพรรคการเมือง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด เช่นเดียวกัน และความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือจากองค์กรภาคประชาชนกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัย กิตติ ปทุมแก้ว (๒๕๑๒ : ๑๕๓) ที่ให้ความเห็นไว้ว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เกิดจากคณะบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองตลอดจนขาดความรู้ต่อการบริหารงานที่ดีพอ เมื่อปราศจากหัวหน้างานฝ่ายอำเภอที่เป็นพี่เลี้ยงแล้ว การปฏิบัติงานต่างๆ ก็ไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี สอดคล้องกับผลงานวิจัย ชงชัย สันติวงษ์ และสศไส กิตติจิตต์ (๒๕๒๖ : ๑๑) สรุปว่า การมีนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารอาจขาดความสนใจในภารกิจนี้หรือไม่สนใจเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการวิจัย แก้ว ภัทรานูประวัตติ (๒๕๔๑ : บทคัดย่อ) สรุปว่า การดำเนินงานในภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินงานเป็นช่วงระยะเวลาไม่มีความต่อเนื่อง และการที่ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของภารกิจนี้ จึงทำให้มีนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ขาดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ตรงกับผลการวิจัย ชงชัย สันติวงษ์ และสศไส กิตติจิตต์ (๒๕๒๖ : ๑๑) สรุปไว้ว่า ถ้านโยบายขาดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้การดำเนินงานไร้จุดหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทางของนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีจุดเด่นจุดด้อยที่สำคัญ คือ การเน้นความเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นต้น

### ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

#### ๑. ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

๑.๑ ด้านการศึกษา จากการวิจัย พบว่า บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการศึกษาค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ดังนั้นควรส่งเสริมการศึกษาให้กับบุคลากรในรูปแบบต่างๆ ให้มากขึ้น เช่น ควรส่งเสริมบุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา โดยให้โอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติมตามศักยภาพหรือเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งอาจจะเป็นการศึกษานอกระบบ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การเข้ารับการศึกษาอบรม สัมมนา ที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ เพิ่มพูนทักษะด้านความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานซึ่งจะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยเฉพาะงานด้านวัฒนธรรม และควรส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลที่มีการศึกษาสูง มีความรู้

ความสามารถ ที่อยู่ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา แก้ไขปัญหาของท้องถิ่นอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น

๑.๒ ด้านการสนับสนุน การช่วยเหลือองค์การบริหารส่วนตำบล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ควรให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างใกล้ชิดในการจัดทำแผนงาน โครงการ เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่น อีกทั้งหน่วยงานทางการศึกษาและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและควรเปิดโอกาสให้้องค์การบริหารส่วนตำบล ได้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการตามนโยบายของรัฐและท้องถิ่นมากขึ้น

๑.๓ ด้านงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง ส่วนใหญ่มีรายได้ของตนเองน้อย มีงบประมาณในการส่งเสริมตามภาระหน้าที่ไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายได้เท่าที่ควร รัฐควรปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ ประเภทเงินอุดหนุน โดยควรพิจารณาสัดส่วนรายได้แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมๆ กัน อีกทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความอิสระในการบริหาร โดยเฉพาะงบประมาณ อำนาจหน้าที่ ในการตัดสินใจยังถูกควบคุมจากหน่วยงานการปกครองส่วนภูมิภาค ดังนั้นรัฐควรกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่นให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อก่อให้เกิดความอิสระในการบริหารงานและหน่วยงานราชการควรให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์

๒.๒ ควรศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

๒.๓ ควรศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการทุนทางสังคม

## บรรณานุกรม

กรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, คณะ. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์  
เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสกลนคร. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร,  
๒๕๔๒.

กองราชการส่วนตำบล, กรมการปกครอง. กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหาร  
ส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๕.

กาญจนา วิไลรัตน์. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาของ  
กรรมการสภาตำบลในท้องถิ่นอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.  
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๑.

การปกครอง, กรม. คู่มือปฏิบัติงานสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : ๒๕๓๕.  
กิตติ ประทุมแก้ว. การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์, ๒๕๑๒.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนแม่บทปีรณรงค์วัฒนธรรมไทย พ.ศ.  
๒๕๓๗. กรุงเทพฯ : นีลนาราการพิมพ์, ๒๕๓๗.

จรัส พยัคฆราชศักดิ์. อีสาน ๒ อีสานปัญหา หมอยากลางบ้าน โหราจารย์พื้นเมือง. พิมพ์ครั้งที่  
๑. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๔.

จันทน์ ทองประเสริฐ. ภาษากับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ๒๕๑๕.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๕.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย  
ธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ดำรงราชานุภาพ, สถาบัน. รายงานการวิจัยบทบาทและความสัมพันธ์ของส่วนราชการ  
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : บพิขการพิมพ์, ๒๕๓๕.

ธงชัย สันติวงษ์ และสไต กิตติจิตต์. การวางแผน. กรุงเทพฯ : มปท, ๒๕๒๖.

นลินี ศรีสารคาม. บทบาทคณะกรรมการหมู่บ้านในการจัดการศึกษาอกระบบ :  
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.  
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๘.

นันทภพ เอื้ออารี. ความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด  
ชุมพร. ปรินญาณิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

- นาฎยา สุวรรณทรัพย์. การจัดดำเนินงานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย  
ศรีอยุธยาในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และกรรมการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม.  
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,  
๒๕๓๗.
- นิคม ทาแดง. “การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในชุมชน.” การศึกษากับชีวิตและชุมชน. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๓.
- นโยบายและแผนวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กอง. แผนแม่บทวาระ  
แห่งชาติว่าด้วย “ทศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา” (พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๐).  
กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผนวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม  
แห่งชาติ, มปป.
- บัญญัติ พุ่มพันธ์. อบต. ของเรา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,  
๒๕๔๘.
- บุญเชษฐ บินดี และคณะ. การศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล : แนวทางการปรับปรุง  
แก้ไขการบริหารกรณีศึกษาคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. :  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐.
- ประจักษ์ ลุนราศรี. การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการศึกษาโรงเรียนประชาบาล สังกัด  
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๒๔.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น เอกสารการศึกษา สาขา  
รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๕.
- ประหัด หงษ์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- พิรุณ เสลานนท์. การกระจายอำนาจ : ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของ  
การกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. การอุดมศึกษากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,  
๒๕๓๐.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. สังคม วัฒนธรรมและการบริหารแบบไทย. กรุงเทพฯ : คณะ  
รัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, มปป.

- ภัทรียา งาม मुख. การวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. ปรินญาณิพนธ์ ค.ค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- มาเรียม นิลพันธุ์. การพัฒนาหลักสูตรการวิจัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๖.
- เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ. บทบาทของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับการพัฒนาวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๔๑.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐“. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก หน้า ๑๑, ๑๕, ๑๗ และ ๗๒. ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐.
- วริเกียรติ สมสร้อย. ปัญหาและทางเลือกในการปรับปรุงสภาพตำบล : รูปแบบการปกครองภูมิภาคหรือท้องถิ่น. สารนิพนธ์ รป.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.
- วิญญู อังคณารักษ์. แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น เอกสารการบรรยาย. ๒๕๑๕.
- วัชระ บุนนาค. รูปแบบการประสานงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติกับศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๔.
- วัฒนา คำฤทธิ์. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ ร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการบริหารและการจัดการโครงการทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๔.
- สมรัก บุญเรือน. เจตคติของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.
- สมลักษณ์ คำภูแสน. การศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๐.

- สาธิต บำเพ็ญ. การเพิ่มขีดความสามารถของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด  
 ประจวบคีรีขันธ์. เอกสารวิจัยโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ ๒๕. กรุงเทพฯ :  
 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๒๘.
- อักรสังฆราช ลอเรนซ์ คาซีนี แสตนพลอ่อน, พระ. ประวัติย่อการแห่ดาวคริสตมาสในเขต  
 เทศบาลเมืองสกลนคร. สกลนคร : สำนักมิสซังท่าแร่ – หนองแสง, ๒๕๔๖.
- สำง พรศรี. ปัญหาการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมตามทัศนะของผู้บริหารและ  
 หัวหน้าฝ่ายในเขตการศึกษา ๖. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘.
- สิริรัชชานู พิกจำรูญ. วัฒนาการและอนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนา  
 ศิลปวัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- สุโขทัยธรรมาราช, มหาวิทยาลัย. พัฒนศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๑. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย  
 สุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๒๔.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : การพิมพ์, ๒๕๓๔.
- สุเชษฐ มีไมตรีจิตต์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่  
 ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น.  
 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๐.
- สุรเกียรติ ฐิติฐาน. ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจ  
 หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย  
 ขอนแก่น, ๒๕๓๘.
- สุจริต บัวทิพย์. การศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.  
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- สุวัฒน์ ศักดิ์ศรีสุล. การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านสำหรับสำนักงาน  
 คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย  
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๖.
- เสถียร โกเศศ. วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของไทย. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, ๒๕๑๔.
- อรพินทร์ สฟโชคชัย. รายงานผลการศึกษาโครงการศึกษารูปแบบและแนะแนวทาง  
 การส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. ขอนแก่น :  
 สถาบันวิจัยและพัฒนา, ๒๕๓๕.

อนุমানราชชน, พระยา. “คำนำ.” บ่อเกิดลัทธิประเพณีจีน ภาค ๑. จำนงค์ ทองประเสริฐ  
แปลราชบัณฑิตยสถาน, พระนคร : ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๐.

อังกูล สมคะเนย์. สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรใน  
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

อัจฉริยา ชวงศ์เลิศ. ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติการกิจ  
หน้าที่ตามกฎหมาย : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

Daniel Wil. **A comparative Servey of Local Government and Administration**  
**Bangkok : Kurusapha Press. ๑๙๖๗.**

William V, Holloway. **State and Local Government in the United State :**  
**New York. McGraw Hill. ๑๙๕๑.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก  
ประวัติจังหวัดสกลนคร

### ประวัติจังหวัดสกลนคร

จังหวัดสกลนคร เมืองแห่งพระธาตุเชิงชุมอันศักดิ์สิทธิ์และหนองหารทะเลสาบอันกว้างใหญ่ เป็นเมืองหนึ่งที่น่าท่องเที่ยวของภาคอีสานในฐานะที่เป็นเมืองกลางระหว่างอุดรธานีและนครพนม สกลนครจึงเป็นเมืองผ่านที่นักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่น้อยแวะเวียนมาเยี่ยมชมอยู่เสมอ ชาวสกลนครประกอบด้วยคนพื้นเมืองหลายเผ่าพันธุ์ เช่น ไทย้อ ภูไท ไทโย้ย ไทโส้ ไทกะเลิง และไทลาว จึงเป็นจังหวัดที่หลากหลายด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชนเผ่าที่สมควรได้รับการอนุรักษ์ไว้ให้แก่อนุชนรุ่นต่อไป

จังหวัดสกลนครตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร มีระยะทางโดยทางรถยนต์ ประมาณ ๖๔๗ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๘,๖๐๕.๘ ตารางกิโลเมตรหรือ ๖,๐๐๓,๖๐๒ ไร่ และอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	จดจังหวัดหนองคาย
ทิศตะวันออก	จดจังหวัดนครพนม
ทิศใต้	จดจังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันตก	จดจังหวัดอุดรธานี

จังหวัดสกลนคร มีรูปร่าง ส่วนยาวที่สุดจากเหนือสุดพื้นที่ตำบลงเหนื่อ อำเภอบ้านม่วง ถึงใต้สุดพื้นที่ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน มีระยะทางประมาณ ๑๗๕ กิโลเมตร และส่วนกว้างที่สุดจากตะวันตกสุด พื้นที่ตำบลงเหนื่อ อำเภอสว่างแดนดิน ถึงตะวันออกสุดพื้นที่ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพธิ์นาแกว มีระยะทางประมาณ ๑๔๐ กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดสกลนคร จำแนกตามแนวการแบ่งเขตภูมิประเทศของกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม และของโรเบิร์ตเพเดิลตัน ซึ่งแบ่งโครงสร้างและภูมิประเทศออกเป็น ๕ เขตใหญ่ จังหวัดสกลนครอยู่ในเขตที่ราบ (สูง) ตะวันออกเฉียงเหนือ

โครงสร้างของแผ่นดินในบริเวณที่ราบสูงโคราช ในภาพรวมประกอบด้วยหินทราย มีลักษณะเป็นแอ่งรูปก้นกะทะ พื้นที่แผ่นดินเป็นลูกฟูกน้อยๆ บริเวณตอนกลางก่อนไปทางเหนือมีทิวเขาเตี้ยๆ คือ เขาภูพาน เป็นรูปโค้งพระจันทร์เสี้ยว จึงแบ่งลักษณะภูมิประเทศเป็นแอ่งแผ่นดินตอนบน ได้แก่ แอ่งสกลนคร (Sakon Nakhon Basin)

จังหวัดสกลนคร อยู่ในแอ่งแผ่นดินตอนบนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีโครงสร้างของแผ่นดินประกอบด้วยหินทราย ดินจึงเป็นดินทราย มีลักษณะร่วน น้ำซึมผ่านได้ง่าย ไม่เก็บน้ำ แม้จะมีปริมาณน้ำฝนมาก แบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ก. ที่ราบลุ่มหนองหาร ได้แก่ บริเวณรอบๆ หนองหารสกกลนคร ซึ่งเป็นหนองน้ำจืดธรรมชาติขนาดใหญ่ มีน้ำขังตลอดปี สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับลูกคลื่นลอนลาดเขาจากทางด้านใต้ ที่เป็นเชิงเขาไปทางเหนือ ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอกุสุมาลย์และอำเภออากาศอำนวย ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ระหว่าง ๑๕๐-๑๖๐ เมตร

ข. ที่ราบสูงและเทือกเขาสูงทางใต้ ได้แก่ บริเวณที่ราบสูงระหว่างเทือกเขาต่างๆ ในเขตเทือกเขาภูพาน ซึ่งมีแนวเทือกเขา ๒ แนว ได้แก่ แนวเทือกเขาภูพานน้อย และแนวเทือกเขาภูพานใหญ่ แนวเทือกเขาภูพานน้อย จดแดนจังหวัดมุกดาหาร ผ่านเขตอำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย อำเภอเมือง อำเภอภูพาน อำเภอกุดบาก อำเภอพรรณานิคม อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอวาริชภูมิและอำเภอส่องดาว มีความยาวตลอดแนวประมาณ ๑๗๕ กิโลเมตร ส่วนแนวเทือกเขาภูพานใหญ่ จดแดนจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแนวทอดผ่านอำเภอกุดบาก อำเภอภูพาน อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอวาริชภูมิ อำเภอส่องดาว แนวเทือกเขานี้เป็นแนวแบ่งเขตแดนระหว่างจังหวัดสกลนครกับจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดอุดรธานี ลักษณะภูเขาเกิดจากการโก่งตัวของเปลือกโลกเป็นภูเขาหินทราย หินดินดานและหินกรวดมน ซึ่งอยู่ในหมู่หินชุดโคราช ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒๐๐ - ๖๗๐ เมตร ในบริเวณนี้ยังคงมีสภาพป่าที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์มากที่สุดของจังหวัดสกลนคร

ค. เขตที่ราบตอนกลางและตอนเหนือ ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำในเขตอำเภอพรรณานิคม อำเภออากาศอำนวย อำเภอวานรนิวาส อำเภอบ้านม่วง อำเภอคำตากล้า อำเภอพังโคน และอำเภอเจริญศิลป์ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสลับลูกคลื่นลอนลาด ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๗๐ - ๒๐๐ เมตร

ลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดสกลนคร มีสภาพภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อน เฉพาะฤดู (Tropical Savanna Climate : AW) แบ่งออกเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน ฤดูฝน ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

อุณหภูมิ เฉลี่ยตลอดปี ประมาณ ๒๖.๑๐ องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน โดยทั่วไปค่อนข้างสม่ำเสมอ เฉลี่ยต่อปีมากกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร เพราะอยู่ใกล้กับบริเวณประจุมรสุม

กลุ่มชนพื้นเมืองจังหวัดสกลนคร เป็นกลุ่มผู้คนที่ยอพยพมาจากเมืองเก่าๆ ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง มีภาษาพูดแตกต่างกันออกไป เช่น พวกภูไท (ผู้ไท) พวกข่ากะโซ่ พวกข้อ พวกกะเลิงและพวกโซ้ย มีกลุ่มสำคัญๆ ที่รวมกันและได้รับการยกขึ้นเป็นเมือง เช่น

๑. กลุ่มภูไท (ผู้ไท) เมืองพรรณานิคม อพยพมาจากเมืองวัง มีท้าวโสมกลาง เป็นหัวหน้า อพยพมาตั้งบ้านที่บ้านปะขาว บ้านพันนา ต่อมาได้ย้ายมาอยู่บ้านพันพร้าวหรือพรรณานิคม ท้าวโสมกลางได้รับพระราชทานตำแหน่งเจ้าเมืองและได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาเสนาณรงค์ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๗

๒. กลุ่มภูไท (ผู้ไท) เมืองวาริชภูมิ อพยพจากเมืองกะปองในเขตเมืองเซโปน ปัจจุบันตั้งบ้านเรือนที่บ้านหนองหอย มีท้าวราชนิกุลเป็นหัวหน้า ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองวาริชภูมิ มีพระสุรินทร์บริรักษ์ บุตรท้าวราชนิกุลเป็นเจ้าเมือง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐

๓. กลุ่มภูไท (ผู้ไท) เมืองจำปาชนบท เป็นกลุ่มที่มาจากเมืองกะปอง เช่นเดียวกับกลุ่มวาริชภูมิ นำโดยท้าวแก้ว บุตรท้าวไชยเชษฐเจ้าเมืองกะปอง ท้าวแก้วอพยพไปตั้งบ้านเรือนที่บ้านนางเหมืองและบ้านพังโคน ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็นพระบำรุงประชากราษฎร์เจ้าเมืองจำปาชนบท เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๑

๔. กลุ่มกะโซ่ เมืองกุสุมาลย์ เป็นกลุ่มที่อพยพมาจากเมืองมหาชัย มีเพี้ยเมืองสูงและบุตรโคตรเป็นหัวหน้า และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเพี้ยเมืองสูงเป็นหลวงอรัญอาสาเจ้าเมืองกุสุมาลย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๗

๕. กลุ่มพวกโย้ย เมืองอากาศอำนวย เป็นกลุ่มที่อพยพมาจากเมืองหอมท้าว มีท้าวดิษขอยเป็นหัวหน้า พร้อมด้วยท้าวศรีสุราช ท้าวจันทนาม ท้าวนามโคตร ตั้งบ้านอยู่บ้านม่วงริมยาม ตั้งท้าวศรีสุราชเป็นหลวงผลานุกูล เจ้าเมือง เมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๐

๖. กลุ่มพวกโย้ย เมืองวานรนิวาส เป็นกลุ่มที่ติดตามพระสุนทรราชวงศาไปอยู่เมืองยโสธร ใน พ.ศ. ๒๓๕๖ มีจารย์โสมเป็นหัวหน้า เจ้าเมืองยโสธรได้ตั้งบ้านที่บ้านกุดลิงในท้องที่อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใน พ.ศ. ๒๔๐๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้โปรดให้ยกบ้านกุดลิงเป็นเมือง ต่อมาพวกไทยโย้ยได้อพยพมาอยู่ที่บ้านกุดแห่ชุมภู และได้ย้ายไปอยู่ที่บ้านชุมแสงห้วยนา ซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองวานรนิวาส ปัจจุบัน

๗. กลุ่มพวกโย้ย เมืองสว่างแดนดิน มีท้าวเทพกัลยาเป็นหัวหน้า อพยพมาจากเมืองภูวาคือเมืองมหาชัยกองแก้ว ได้รับอนุญาตจากเจ้าเมืองสกลนคร ให้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านโพธิ์สว่างริมห้วยปลาหาง พ.ศ. ๒๔๐๖ ท้าวเทพกัลยาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระสิทธิศักดิ์ประสิทธิ์ เจ้าเมือง ต่อมาได้มีการย้ายไปตั้งที่เคื่อศรีวิชัย ริมแม่น้ำยามและได้ย้ายไปตั้งที่บ้านหันอำเภอสว่างแดนดิน ปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มพวกกะเลิงที่อพยพมาจากเมืองภูวาท้องถิ่น พวกโย้ยอพยพมาจากเมืองคำเกิด คำม่วง แล้วกระจายเข้าปะปนกับกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากไม่รวมตัวเป็นชุมชนขนาดใหญ่พอที่จะตั้งเมืองได้

กลุ่มประชากรในสังคมของจังหวัดสกลนครนั้นมักนิยมแบ่งกลุ่มชนพื้นเมืองเป็น ๖ เผ่า ตามลักษณะประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม ภาษา ดังนี้ เผ่าภูไท (ผู้ไท) เผ่าไชยเผ่าชัย เผ่าโซ่ เผ่ากะเลิงและเผ่าไทอีสาน แยกกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ทั้ง ๑๘ อำเภอ

ประวัติการปกครองของจังหวัดสกลนครในอดีต มีลักษณะการปกครองตามแบบลาว ตำแหน่งที่สำคัญ คือ อาญาสี่ มี ๔ ตำแหน่ง และมีลักษณะพิเศษ ๒ ประการ คือ เป็นตำแหน่งที่สามารถเลื่อนขึ้นไปถึงขั้นสูงสุดได้ และมักจะมีเชื้อสายเกี่ยวพันกับเมืองทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงอาญาสี่ ประกอบด้วย

๑. ตำแหน่งเจ้าเมือง เจ้าเมืองใหญ่ มีความดีความชอบ มีฐานะเป็นพระยาเจ้าเมืองคนแรกของสกลนคร คือ พระยาประเทศธานี (คำ) ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองสกลนครระหว่าง พ.ศ.๒๓๘๑ - ๒๔๑๕ อำนาจหน้าที่ของเจ้าเมือง มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการสั่งราชการบ้านเมืองทั้งปวงบังคับบัญชากรมการเมือง บำบัดทุกข์บำรุงสุขราษฎรในแคว้นบ้านเมืองของตนตลอดจนต้อนรับผู้ที่มาจากเมืองอื่นที่เกี่ยวข้องในสรรพสิ่งทั้งปวงที่เกิดขึ้นในแคว้นเมืองนั้น

๒. ตำแหน่งอุปฮาดหรืออุปราช เป็นผู้ทำงานแทนเมืองเจ้าเมืองป่วยหรือมีกิจโดยทั่วไป เจ้าเมืองถึงแก่กรรมหรือมีเหตุต้องโทษทัณฑ์หรือแก่ชรา ขณะที่ทางกรุงเทพฯ ยังมีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ใดมาดำรงตำแหน่ง อุปฮาดต้องรับหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน หน้าที่ประจำของอุปฮาด คือ ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาหารือ เข้ากรมการตำแหน่งรองลงไป

๓. ตำแหน่งราชวงศ์ แปลว่า เชื้อแถวหรือญาติของเจ้าเมืองนั้น หน้าที่ปกติของราชวงศ์ คือ การพิจารณาพิพากษาคดีความร่วมกันตัดสินกับเจ้าเมือง นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตามคำสั่งของอุปฮาด รวมทั้งกรณีที่อุปฮาดขึ้นรักษาราชการแทนเจ้าเมือง ราชวงศ์ต้องทำหน้าที่แทนอุปฮาด

๔. ตำแหน่งราชบุตร หมายถึง ลูกเจ้าเมือง แต่การดำรงตำแหน่งราชวงศ์และราชบุตรมิใช่จะต้องเป็นลูกหลานเจ้าเมืองเสมอไป หากผู้ใดได้ทำความดีความชอบในราชการมาก เจ้าเมืองอาจเสนอชื่อโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นราชบุตร ราชวงศ์ได้ สำหรับการปกครองในระดับหมู่บ้าน มีข้าราชการตำแหน่งต่างๆ เช่น ท้าวฝ่ายตาแสง พ่อบ้าน จำบ้าน ทำหน้าที่ควบคุมดูแลบริหารระดับหมู่บ้านให้สอดคล้องกับฝ่ายกรมการเมือง ต่อมามีการจัดรูปแบบการปกครองเมืองตามแบบมณฑลเทศาภิบาลซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบการปกครองอันสำคัญที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงนำมาใช้ปรับปรุงระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคในสมัยนั้น

ระบบการปกครองแบบนี้เป็นระบบที่รัฐบาลส่วนกลางจัดส่งข้าราชการส่วนกลางออกไปบริหารราชการในส่วนภูมิภาค เป็นรูปแบบของการจัดให้อำนาจการปกครองมารวมอยู่จุดเดียวกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นระบอบการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ลีครอนอำนาจเจ้าเมืองตามระบอบเก่าการปกครองตามระบอบเทศาภิบาลนี้ได้ถือปฏิบัติอยู่ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๕ - ๒๔๕๘

ใน พ.ศ. ๒๔๕๓ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ สวรรคต พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นรัชกาลที่ ๖ การจัดรูปแบบการปกครองเมืองตามระบอบมณฑลเทศาภิบาลก็ยังคงดำเนินการเรื่อยมาและสิ้นสุดลงใน พ.ศ. ๒๔๕๗ ใน พ.ศ. ๒๔๕๘ ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองแบบใหม่ คือ เมืองสกนนครและได้มีการเปลี่ยนนามอำเภอเมืองให้เป็นอำเภอธาตุเชิงชุม

หลังจากที่ประเทศได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองประเทศ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว ในปีต่อมาก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กล่าวคือ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖ อันเป็นแม่บทของการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นการยกเลิกการจัดรูปแบบการปกครองระบอบมณฑลเทศาภิบาล

ในปัจจุบัน จังหวัดสกนนครจัดรูปแบบการปกครองแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย ส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ที่มีหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ของจังหวัดสกนนคร ๑๔ หน่วยราชการ เป็นตัวแทนของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครองออกเป็น ๒ ระดับคือ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชา มีสำนักงานจังหวัดเป็นหน่วยงานในการบริหารงานและเป็นศูนย์กลางประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนในจังหวัด ระดับอำเภอประกอบด้วย ส่วนราชการที่แยกย่อยลงไป ได้แก่ ตำบล หมู่บ้าน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓ ส่วน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกนนคร เทศบาล ๑ แห่ง สุขาภิบาล ๑๕ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๑๕ แห่ง

จังหวัดสกนนคร สืบทอด อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมอันดีงามด้วยดีมาโดยตลอด มีประเพณีวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชาติพันธุ์และสิ่งแวดล้อมของตน

มีสถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียน สถาบันทางสังคมและสถาบันทางศาสนาให้การศึกษา  
อบรมและหล่อหลอม

จังหวัดสกลนคร ดำเนินงานทางวัฒนธรรมด้วยองค์การคณะกรรมการการศึกษา  
การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด (ศสว.จ.) สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ  
๑๘ แห่ง และสภาวัฒนธรรมตำบล ๑๒๕ แห่ง ครอบคลุมทั้งพื้นที่เป็นจังหวัดแรกของ  
ประเทศ การดำเนินการได้พัฒนาด้วยดีมาโดยลำดับ นอกจากนั้นยังมีศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด  
สกลนครตั้งอยู่ที่สถาบันราชภัฏสกลนคร ทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม  
ของท้องถิ่นและมีศูนย์วัฒนธรรมอำเภอที่ดำเนินงานคล้ายกับศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดอีกหลายศูนย์  
เช่น ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอสว่างแดนดิน โรงเรียนสว่างศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมอำเภออากาศ  
อำนวย โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมไทโซ่ อำเภอกุสุมาลย์ ศูนย์วัฒนธรรม  
พื้นบ้านหทัยภูพาน อำเภอเมืองสกลนคร ศูนย์วัฒนธรรมกะเลิง อำเภอกุคบาก เป็นต้น  
(จังหวัดสกลนคร. ๒๕๔๒ : ๑-๑๓)

ภาคผนวก ข  
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

## แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่มีต่องานด้านวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป แบบสัมภาษณ์นี้มี ๓ ตอนคือ

## ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

๑.๑ สถานภาพการปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

- ( ) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล  
( ) ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

๑.๒ อายุ

- ( ) ๒๐-๓๐ ปี      ( ) ๓๑-๔๐ ปี      ( ) ๔๑-๕๐ ปี  
( ) ๕๑-๖๐ ปี      ( ) มากกว่า ๖๑ ปีขึ้นไป

๑.๓ ระดับการศึกษา

- ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี      ( ) ปริญญาตรี      ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

๑.๔ ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านปฏิบัติหน้าที่

- ( ) ขนาดเล็ก โดยมีรายได้อยู่ในระดับ ( ) น้อย      ( ) มาก  
( ) ขนาดกลาง โดยมีรายได้อยู่ในระดับ ( ) น้อย      ( ) มาก  
( ) ขนาดใหญ่ โดยมีรายได้อยู่ในระดับ ( ) น้อย      ( ) มาก

๑.๕ สมาชิก อบต. มีฐานะทางเศรษฐกิจ อยู่ระหว่าง

- ( ) ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท      ( ) ๑๕,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาท  
( ) สูงกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

๑.๖ องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านปฏิบัติหน้าที่นอกจากได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐแล้วยังได้รับการอุดหนุนจากแหล่งใดบ้าง

- ( ) หน่วยงานราชการ  
    โดยได้รับความช่วยเหลืออยู่ในระดับ ( ) น้อย      ( ) มาก  
( ) นักการเมือง  
    โดยได้รับความช่วยเหลืออยู่ในระดับ ( ) น้อย      ( ) มาก

( ) พรรคการเมือง

โดยได้รับความช่วยเหลืออยู่ในระดับ ( ) น้อย ( ) มาก

( ) องค์การภาคประชาชน

โดยได้รับความช่วยเหลืออยู่ในระดับ ( ) น้อย ( ) มาก

๑.๗ องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านที่ได้รับการสนับสนุนจาก ข้อ ๑.๖ เนื่องจาก

( ) มีความสัมพันธ์ในฐานะส่วนบุคคลหรือทายาท

( ) มีพันธะผูกพันโดยเจตนาหรือพันธะสัญญาระหว่างกัน

( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

๑.๘ องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่เป็นสถานที่

( ) มีชื่อเสียงหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, เจดีย์, พระธาตุฯ, โรงพยาบาล, สถานีอนามัย เป็นต้น

( ) ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ, พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, เจดีย์, พระธาตุฯ

โรงพยาบาล, สถานีอนามัย เป็นต้น

๑.๙ องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีนายก อบต. ที่มีความรู้ความสามารถผ่านการเลือกตั้งจากประชาชน เคยมีประสบการณ์ด้านการเมืองหรือด้านอื่นๆ

( ) เป็นนายก อบต. ครั้งแรก ( ) เป็นนายก อบต. มากกว่า ๑ ครั้ง

( ) อื่นๆ (โปรดระบุว่าเคยดำรงตำแหน่งอะไรมาก่อนนี้) .....

๑.๑๐ นายกองการบริหารส่วนตำบลได้ใช้ศักยภาพในด้านฐานะหรือเศรษฐกิจของครอบครัวมาเกี่ยวพันกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดย

( ) แยกธุรกิจครอบครัวกับการบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ไม่เกี่ยวข้องกัน

( ) นำธุรกิจครอบครัวมาเกี่ยวพันในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

**ตอนที่ ๒** บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัด  
สกลนคร

**คำชี้แจง** แบบสัมภาษณ์นี้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร มีทั้งหมด ๒๗ ข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพเป็นจริงในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเพียงช่องเดียวเท่านั้น และโปรดตอบทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งจะไม่สามารถทำการวิจัยได้ เหน็จการให้

คะแนน มีดังนี้

๓ หมายถึง มีระดับการปฏิบัติงานมากในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมอย่างน้อย ๑ เดือนต่อ ๑ ครั้ง

๒ หมายถึง มีระดับการปฏิบัติงานปานกลางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรม อย่างน้อย ๒-๔ เดือนต่อ ๑ ครั้ง

๑ หมายถึง มีระดับการปฏิบัติงานน้อยในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมอย่างน้อย ๕-๑๒ เดือนต่อ ๑ ครั้ง

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน		
		มาก	ปาน กลาง	น้อย
๑	เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้บุคลากรใน อบต.ของท่านฟังเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นสกลนคร			
๒	ในรอบปีมีแผนงาน/ โครงการ ในการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นสกลนคร เช่น อาหารพื้นเมือง หัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น			
๓	สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น ชมรมดนตรีพื้นบ้าน นาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นต้น			
๔	สนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนครอย่างพอเพียงและเหมาะสม			
๕	จัดทำเอกสารและวารสารด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนครเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชน			
๖	จัดสรรงบประมาณเพื่อแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน สวนพันธุ์ไม้ต่างๆ ในวรรณคดี สวนสมุนไพร เป็นต้น			
๗	จัดสรรงบประมาณเพื่อรวบรวมขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน นิทานเพลงพื้นบ้าน ประวัติปูชนียสถาน ปูชนียบุคคล ในท้องถิ่นสกลนครเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า			
๘	รวบรวมโบราณวัตถุและเอกสารสำคัญทางวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนครไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า			
๙	วางแผนและโครงการด้านงบประมาณเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร ในแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี			
๑๐	สนับสนุนงบประมาณเพื่อกิจกรรมการฝึกซ้อมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน เช่น พิณ แคน โหวด รำมวยโบราณ เป็นต้น			
๑๑	จัดสรรงบประมาณติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนครและนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วางแผนในการดำเนินงานในปีต่อไป			

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน		
		มาก	ปาน กลาง	น้อย
๑๒	สนับสนุนงบประมาณบูรณะซ่อมแซมโบราณวัตถุ โบราณสถาน ต่างๆ และศาสนาสถานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ			
๑๓	จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันคริสตมาส เป็นต้น			
๑๔	ส่งเสริมกิจกรรมด้านภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านสกลนคร โดย จัดให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติ การแสดงละคร การพูดปาฐกถา การได้วาที การเป็นพิธีกร			
๑๕	จัดประกวดบทความด้านร้อยแก้วและร้อยกรองทางวัฒนธรรม พื้นบ้านสกลนครในโอกาสวันสำคัญต่างๆ			
๑๖	การจัดกิจกรรมในข้อ ๑๒-๑๕ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์จากนักการเมือง พรรคการเมือง องค์กรและ ประชาชน			
๑๗	จัดกิจกรรมวัฒนธรรมด้านพิธีกรรมทางศาสนาโดยให้ความรู้และ ให้ประชาชนชนได้มีส่วนร่วมในพิธีกรรม			
๑๘	การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุจากองค์กรหรือบุคคลภายนอก พรรคการเมือง/ นักการเมือง องค์กรหรือประชาชนในท้องถิ่นร่วมสมทบ			
๑๙	การจัดกิจกรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้รับการสนับสนุน จากพรรคการเมือง/ นักการเมืองหรือองค์กรภายนอกและ ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ			
๒๐	หน่วยงานราชการและองค์กรภายนอก พรรคการเมือง/นักการเมือง ร่วมกิจกรรมพัฒนาและตกแต่งบริเวณโบราณสถานในท้องถิ่น เช่น วัด มัสยิด ในโอกาสวันสำคัญต่างๆ			
๒๑	จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น วันจักรี วันปิยมหาราช วันเฉลิมพระชนมพรรษา โดยให้ชุมชน นักการเมือง พรรคการเมือง องค์กรภายนอกมีส่วนร่วม			

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
๒๒	ส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน เช่น วิ่งกระสอบ มอญซ่อนผ้า โดยมีหน่วยงานราชการ พรรคการเมือง/ นักการเมือง องค์กรต่างๆ และประชาชนเป็นผู้ให้การสนับสนุน			
๒๓	จัดตั้งพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น เช่น พรรคการเมือง/ นักการเมือง หรือองค์กรภายนอก			
๒๔	เผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับกิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านสกลนคร เช่น การจัดนิทรรศการ แจกเอกสารเผยแพร่ความรู้			
๒๕	ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของตนเอง			
๒๖	ได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์จากคณะบุคคลหรือองค์กรภายนอกในต่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม			
๒๗	มีคณะบุคคล/ หน่วยงาน/ องค์กร เข้าเยี่ยมชมกิจกรรมหรือความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของท่าน			

ตอนที่ ๓ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

๑. บทบาทในอดีต (ย้อนหลัง ๔ ปีที่ผ่านมา) อบต. ของท่านได้ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างไรบ้าง

๑.๑ .....

.....

๑.๒ .....

.....

๑.๓ .....

.....

๑.๔ .....

.....

๒. บทบาทในปัจจุบันนี้ อบต. ของท่านได้ดำเนินการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างไรเป็น  
รูปธรรมโดยดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอะไรบ้าง

๒.๑ .....

.....

๒.๒ .....

.....

๒.๓ .....

.....

๒.๔ .....

.....

๓. บทบาทที่คาดหวัง (ในอนาคต) อบต. ของท่านจะดำเนินการอนุรักษ์วัฒนธรรม  
อย่างไรเป็นรูปธรรมโดยดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอะไรบ้าง

๓.๑ .....

.....

๓.๒ .....

.....

๓.๓ .....

.....

๓.๔ .....

.....

ผู้สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ที่สัมภาษณ์

## แก้ไข

หน้าที่ ๗๖ จากบรรทัดที่ ๑-๓ จากล่าง “ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงช่วงอายุของบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมากขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของจังหวัดสกลนครสูงจะสัมพันธ์อย่างสูงกับอายุของผู้บริหารและปฏิบัติงาน”

หน้าที่ ๗๗ จากบรรทัดที่ ๔ จากล่าง “แสดงว่า”ระดับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการศึกษาที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ซึ่งหมายความว่า ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมาก ย่อมส่งผลถึงระดับการศึกษาของบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครสูง” แก้ไขเป็น “แสดงว่า”ผลการปฏิบัติงานระดับน้อย ปานกลางและมากขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์วัฒนธรรมย่อมมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับระดับการศึกษาของบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบล”

หน้าที่ ๗๘ จากบรรทัดที่ ๓ จากล่าง “ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงรายได้” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมากย่อมสัมพันธ์กับรายได้”

หน้าที่ ๗๙ จากบรรทัดที่ ๒ จากล่าง “ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงรายได้” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมากย่อมสัมพันธ์กับรายได้”

หน้าที่ ๘๐ จากบรรทัดที่ ๒ จากล่าง “ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงรายได้” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมากย่อมสัมพันธ์กับรายได้”

หน้าที่ ๘๑ จากบรรทัดที่ ๒ จากล่าง “ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงฐานะ” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมากย่อมสัมพันธ์กับฐานะ”

หน้าที่ ๘๒ จากบรรทัดที่ ๓ จากล่าง “ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงความช่วยเหลือ” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมากย่อมสัมพันธ์กับความช่วยเหลือ”

หน้าที่ ๘๓ จากบรรทัดที่ ๓ จากล่าง “ปานกลางและมาก มิได้ส่งผลถึงความช่วยเหลือ” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมาก ไม่มีความสัมพันธ์กับการได้รับความช่วยเหลือ”

หน้าที่ ๘๔ จากบรรทัดที่ ๓ จากล่าง “ปานกลางและมาก มิได้ส่งผลถึงความช่วยเหลือ” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมาก ไม่มีความสัมพันธ์กับการได้รับความช่วยเหลือ”

หน้าที่ ๘๕ จากบรรทัดที่ ๓ จากล่าง “ปานกลางและมากย่อมส่งผลถึงความช่วยเหลือ” แก้ไขเป็น “ปานกลางและมาก ย่อมมีความสัมพันธ์กับความช่วยเหลือ”

ประวัติย่อของคณะผู้วิจัย

## ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	ว่าที่พันตรีประภาส สะท้อนอิทธิฤทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ ๗ หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ ๕๑๓ ซอยชุมชนคำสะอาด ๒ ถนนสกลนคร-นาแก ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
ตำแหน่งหน้าที่ทำงาน	นักวิชาการวัฒนธรรม ๗ ว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร อาคารพิพิธภัณฑิ์จังหวัดสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐ โทร.๐-๔๒๗๑-๖๒๔๗ โทรสาร ๐-๔๒๗๑-๖๒๑๔
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๒๐	มัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. ๒๕๒๒	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ปก.ศ. ชั้นสูง) วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. ๒๕๒๖	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. ๒๕๓๑	หลักสูตรชั้นนายร้อย โรงเรียนการกำลังสำรองทหารบก กรมการกำลังสำรอง กองทัพบก
พ.ศ. ๒๕๓๘	หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารราบ โรงเรียนการกำลังสำรองทหารบก กรมการกำลังสำรอง กองทัพบก
พ.ศ. ๒๕๔๕	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาการจัดการสำหรับนักบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๔๖	หลักสูตรการส่งทางอากาศ (พลร่ม) รุ่นที่ ๒๓๗ โรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ ลพบุรี

## ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	ว่าที่ร้อยโท อุดมภูเบศวร์ งามพลกล้า
วัน เดือน ปี เกิด	๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๓
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	๖๕๕ หมู่ ๓ บ้านกกส้มโฮง ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการวัฒนธรรม ๖ ว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร อาคารพิพิธภัณฑ์จังหวัดสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๓๐	มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. ๒๕๓๔	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-ชีววิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
พ.ศ. ๒๕๔๑	ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
พ.ศ. ๒๕๔๕	ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. ๒๕๔๕	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. ๒๕๔๘	ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช